

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI (EU) 2022/2557,
annettu 14 päivänä joulukuuta 2022,
kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvystä ja direktiivin 2008/114/EY kumoamisesta
(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 114 artiklan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisyksikössä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ⁽¹⁾,

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon ⁽²⁾,

noudattavat tavallista lainsäätämisyksiköstä ⁽³⁾,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Kriittisillä toimijoilla on keskeisten palvelujen tarjoajina korvaamaton rooli yhteiskunnalle välttämättömien toimintojen tai sisämarkkinoilla tapahtuvan taloudellisen toiminnan ylläpitämisen kannalta unionin taloudessa, jossa keskinäiset riippuvuussuhteet lisääntyvät jatkuvasti. Siksi on olennaista luoda unionin kehys, jonka tavoitteena on sekä parantaa kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä sisämarkkinoilla vahvistamalla niille yhdenmukaiset vähimmäissäännöt että auttaa niitä johdonmukaisten ja erityisten tuki- ja valvontatoimenpiteiden avulla.
- (2) Neuvoston direktiivissä 2008/114/EY ⁽⁴⁾ säädetään menettelystä sellaisen Euroopan elintärkeiden infrastruktuurien nimeämiseksi energian ja liikenteen toimialoilla, joiden vahingoittumisella tai tuhoutumisella olisi merkittävä rajat ylittävä vaikutus vähintään kahteen jäsenvaltioon. Direktiivin pääpaino on yksinomaan tällaisten infrastruktuurien suojaamisessa. Vuonna 2019 tehdystä direktiivin 2008/114/EY arvioinnissa todettiin, etteivät yksittäisten infrastruktuurihyödykkeiden suojaamiseen liittyvät menetelmät riitä ehkäisemään kaikenlaisia häiriöitä, koska kriittisiä infrastruktuureita hyödyntävät toiminnot ovat enenevässä määrin rajat ylittäviä ja toisistaan riippuvaisia. Siksi painopiste on tarpeen siirtää sen varmistamiseen, että riskit otetaan paremmin huomioon, kriittisten toimijoiden rooli ja tehtävät sisämarkkinoiden toiminnan kannalta keskeisten palvelujen tarjoajina määritellään paremmin ja ovat johdonmukaisia ja että hyväksytään unionin sääntöjä, joilla parannetaan kriittisten toimijoiden

⁽¹⁾ EUVL C 286, 16.7.2021, s. 170.

⁽²⁾ EUVL C 440, 29.10.2021, s. 99.

⁽³⁾ Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 22. marraskuuta 2022 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä), ja neuvoston päätös, tehty 8. joulukuuta 2022.

⁽⁴⁾ Neuvoston direktiivi 2008/114/EY, annettu 8 päivänä joulukuuta 2008, Euroopan elintärkeän infrastruktuurin määrittämisestä ja nimeämisestä sekä arvioinnista, joka koskee tarvetta parantaa sen suojaamista (EUVL L 345, 23.12.2008, s. 75).

häiriönsietokykyä. Kriittisten toimijoiden olisi pystyttävä vahvistamaan kykyään ehkäistä, torjua ja lieventää sellaisia poikkeamia, suojautua sellaisilta poikkeamilta, vaimentaa sellaisten poikkeamien vaikutuksia, reagoida ja sopeutua sellaisiin poikkeamiin sekä palautua sellaisista poikkeamista, jotka saattavat aiheuttaa häiriöitä keskeisten palvelujen tarjoamisessa.

- (3) Vaikka sekä unionissa että kansallisesti on käytössä monia toimenpiteitä, kuten Euroopan elintärkeiden infrastruktuureiden suojaamisohjelma, joiden tavoitteena on tukea kriittisten infrastruktuurien suojaamista unionissa, tällaisia infrastruktuureja ylläpitäviä toimijoita olisi autettava varustautumaan paremmin, jotta ne voisivat käsitellä sellaisia toimintoihinsa kohdistuvia riskejä, jotka toteutuessaan voisivat aiheuttaa häiriötä keskeisten palvelujen tarjonnassa. Tällaisia yhteisöjä olisi myös autettava enemmän varustautumaan paremmin dynaamiseen uhkaympäristöön, mukaan lukien kasvavat hybridi- ja terroriuhat, sekä infrastruktuurien ja toimialojen lisääntyvät keskinäiset riippuvuudet. Myös fyysiset riskit ovat kasvaneet luonnonkatastrofien ja ilmastonmuutoksen vuoksi. Ilmastonmuutos lisää äärimmäisten sääilmiöiden esiintymistiheyttä ja voimakkuutta ja aiheuttaa ilmasto-olosuhteiden keskiarvoihin pitkällä aikavälillä muutoksia, jotka saattavat heikentää tiettyjen infrastruktuurityyppien kapasiteettia ja tehokkuutta sekä lyhentää niiden käyttöikää, ellei ilmastonmuutokseen sopeutumista vahvistavia toimenpiteitä ole otettu käyttöön. Lisäksi kriittisten toimijoiden tunnistaminen sisämarkkinoilla on hajanaista, koska merkityksellisiä toimialoja ja toimijaluokkia ei ole nimetty kriittisiksi yhdenmukaisesti eri jäsenvaltioissa. Tässä direktiivissä olisi sen vuoksi pyrittävä kattavasti yhdenmukaistamaan sen soveltamisalaan kuuluvat toimialat ja toimijaluokat.
- (4) Tiettyjä talouden aloja, kuten energia- ja liikennealaa, säännellään jo alakohtaisilla unionin säädöksillä, joihin sisältyy vain tiettyihin kyseisten toimialojen toimijoiden häiriönsietokyvyn osa-alueisiin liittyviä säännöksiä. Jotta sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan kannalta kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyyn voitaisiin vaikuttaa kattavasti, tällä direktiivillä luodaan yhtenäinen kehys kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvyn vahvistamiseksi kaikkia uhkatekijöitä vastaan, olivat ne sitten luonnon tai ihmisen aiheuttamia, onnettomuuksia tai tahallaan aiheutettuja.
- (5) Infrastruktuurien ja toimialojen keskinäisen riippuvuuden vahvistuminen on seurausta enenevässä määrin rajat ylittävästä toisistaan riippuvaisten palvelujen tarjonnan verkostosta, joka hyödyntää keskeisiä infrastruktuureita koko unionissa energian, liikenteen, pankkitoiminnan, juomaveden, jäteveden, elintarvikkeiden tuotannon, jalostuksen ja jakelun, terveydenhuollon, avaruuden, rahoitusmarkkinoiden infrastruktuurin ja digitaalisen infrastruktuurin aloilla sekä eräiltä osin julkishallinnon alalla. Avaruusala kuuluu tämän direktiivin soveltamisalaan tiettyjen sellaisten palvelujen osalta, jotka riippuvat joko jäsenvaltioiden tai yksityisten tahojen omistamista, hallinnoimista ja operoimista maainfrastruktuureista; näin ollen unionin tai jonkin muun tahon unionin puolesta osana unionin avaruusohjelmaa omistamista, hallinnoimista tai operoimista infrastruktuureista ei kuulu tämän direktiivin soveltamisalaan.

Energiatoimialan ja erityisesti sähkön tuotanto- ja jakelumenetelmien (sähkötoimitukset) osalta sähköntuotanto voi, silloin kun se katsotaan tarpeelliseksi, käsittää osia, jotka liittyvät ydinvoimaloiden sähkönjakeluun mutta ei niitä, jotka kuuluvat yleissopimusten ja unionin oikeuden, mukaan lukien asiaankuuluvat ydinvoimaa koskevat unionin säädökset, soveltamisalaan. Elintarvikealan kriittisten toimijoiden määrittämisprosessissa olisi otettava asianmukaisesti huomioon sisämarkkinoiden luonne kyseisellä alalla sekä elintarvikelainsäädännön ja elintarvikkeiden turvallisuuden yleisiin periaatteisiin ja vaatimuksiin liittyvät kattavat unionin säännöt. Jotta voidaan varmistaa oikeasuhteinen toimintatapa ja ottaa asianmukaisesti huomioon kyseisten toimijoiden rooli ja merkitys kansallisella tasolla, kriittiset toimijat olisi sen vuoksi yksilöitävä ainoastaan sellaisista, joko voittoa tavoittelevista tai tavoittelemattomista taikka julkisista tai yksityisistä elintarvikealan yrityksistä, jotka harjoittavat yksinomaan logistiikka- ja tukkukauppatoimintaa sekä laajamittaista teollista tuotantoa ja jalostusta ja joilla on huomattava markkinaosuus kansallisella tasolla. Tällainen keskinäinen riippuvuus merkitsee, että myös alun perin yhteen toimijaan tai yhdelle toimialalle rajoittuneella keskeisten palvelujen häiriöllä voi olla laajoja kerrannaisvaikutuksia, minkä seurauksena mahdolliset kielteiset vaikutukset palvelujen toimittamiseen sisämarkkinoilla voivat olla kauaskantoisia ja pitkäaikaisia. Covid-19-pandemian kaltaiset merkittävät kriisit ovat osoittaneet, miten haavoittuvaisia enenevässä määrin toisistaan riippuvaiset yhteiskuntamme ovat epäodennäköisten mutta vaikutuksiltaan suurten riskien toteutuessa.

- (6) Keskeisten palvelujen tarjoamiseen osallistuviin toimijoihin kohdistuu enenevässä määrin erilaisia, kansallisessa lainsäädännössä asetettuja vaatimuksia. Kyseisille toimijoille asetetut turvallisuusvaatimukset eivät ole kaikissa jäsenvaltioissa yhtä tiukkoja, minkä johdosta häiriönsietokyvyn taso vaihtelee, ja tämä saattaa myös vaikuttaa kielteisesti välttämättömien yhteiskunnan toimintojen tai taloudellisen toiminnan ylläpitämiseen koko unionin alueella ja luoda sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa haittaavia esteitä. Sijoittajat ja yritykset voivat tukeutua ja luottaa sellaisiin kriittisiin toimijoihin, joiden häiriönsietokyky on vahva. Luotettavuus ja luottamus ovatkin hyvin toimivien sisämarkkinoiden kulmakiviä. Samantyyppisiä toimijoita pidetään joissakin jäsenvaltioissa kriittisinä mutta toisissa ei, ja lisäksi kriittisiksi määriteltyjä toimijoita koskevat erilaiset vaatimukset eri jäsenvaltioissa. Seurauksena on ylimääräinen ja tarpeeton hallinnollinen rasitus yrityksille, joilla on rajat ylittävää toimintaa, ja erityisesti yrityksille, jotka toimivat niissä jäsenvaltioissa, joissa sovelletaan muita tiukempia vaatimuksia. Unionin tason kehys tasoittaisi näin myös kriittisten toimijoiden toimintaedellytyksiä koko unionissa.
- (7) On tarpeen määrittää yhdenmukaiset vähimmäissäännöt, joilla voidaan turvata keskeisten palvelujen tarjonta sisämarkkinoilla, vahvistaa kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä ja parantaa toimivaltaisten viranomaisten rajat ylittävää yhteistyötä. Kyseisten sääntöjen suunnittelussa ja täytäntöönpanossa on tärkeää ottaa huomioon tulevaisuuden vaatimukset ja se, että ne ovat tarvittavan joustavia. On myös ratkaisevan tärkeää parantaa kriittisten toimijoiden valmiuksia tarjota keskeisiä palveluja erilaisten riskien varalta.
- (8) Korkeatasoisen häiriönsietokyvyn saavuttamiseksi jäsenvaltioiden olisi määritettävä kriittiset toimijat, joihin kohdistetaan erityisiä vaatimuksia ja valvontaa, ja joille tarjotaan erityistä tukea ja ohjeistusta kaikkien merkittävien riskien varalta.
- (9) Kun otetaan huomioon kyberturvallisuuden merkitys kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvylle, johdonmukaisuuden vuoksi tämän direktiivin ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2022/2555⁽³⁾ välillä olisi mahdollisuuksien mukaan varmistettava johdonmukainen lähestymistapa. Kyberriskien erityispiirteiden ja suuremman esiintyvyyden takia direktiivissä (EU) 2022/2555 säädetään kattavista vaatimuksista laajalle joukalle toimijoita näiden kyberturvallisuuden varmistamiseksi. Koska kyberturvallisuuteen puututaan riittävästi direktiivissä (EU) 2022/2555, kyseisessä direktiivissä säännellyt kysymykset olisi jätettävä tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle, sanotun kuitenkin rajoittamatta digitaalisen infrastruktuurin toimialan toimijoiden erityistä järjestelmää.
- (10) Jos alakohtaisissa unionin säädöksissä edellytetään, että kriittiset toimijat ryhtyvät toimenpiteisiin häiriönsietokykynsä vahvistamiseksi ja jos jäsenvaltiot ovat todenneet kyseisten vaatimusten olevan vaikutukseltaan vähintään vastaavia kuin tässä direktiivissä säädetyt velvoitteet, tämän direktiivin kyseisiä säännöksiä ei olisi sovellettava, jotta voidaan välttää päällekkäisyydet ja tarpeeton rasitus. Tällaisessa tilanteessa olisi sovellettava näiden muiden unionin säädösten asiaankuuluvia säännöksiä. Mikäli tämän direktiivin asiaankuuluvia säännöksiä ei sovelleta, tässä direktiivissä säädetyt valvonta- ja täytäntöönpanosäännöksiä ei olisi sovellettava.
- (11) Tämä direktiivi ei vaikuta jäsenvaltioiden ja niiden viranomaisten hallinnollista riippumattomuutta koskevaan toimivaltaan, niiden velvollisuuteen turvata kansallinen turvallisuus ja puolustus eikä niiden valtuuksiin turvata muut keskeiset valtion tehtävät erityisesti yleisen turvallisuuden, alueellisen koskemattomuuden ja sisäisen turvallisuuden suojaamista koskevat tehtävät. Tätä direktiiviä ei olisi sovellettava julkishallinnon toimijoihin, jotka harjoittavat toimintaansa pääasiassa kansallisen turvallisuuden, yleisen turvallisuuden, puolustuksen tai lainvalvonnan alalla, mukaan lukien rikosten tutkinta, selvittäminen ja syytteen eseenpano. Julkishallinnon toimijoiden, joiden toiminta näillä aloilla on vähäistä, olisi kuitenkin edelleen kuuluttava tämän direktiivin soveltamisalaan. Tätä direktiiviä sovellettaessa sääntelyvaltaa käyttävien toimijoiden ei katsota harjoittavan toimintaa lainvalvonnan alalla, joten niitä ei ole suljettu tällä perusteella tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle. Julkishallinnon toimijat, jotka on kansainvälisen sopimuksen mukaisesti perustettu yhdessä kolmannen maan kanssa, eivät kuulu tämän direktiivin soveltamisalaan. Tätä direktiiviä ei sovelleta jäsenvaltioiden diplomaatti- ja konsuliedustustoihin kolmansissa maissa.

⁽³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2022/2555, annettu 14 päivänä joulukuuta 2022, toimenpiteistä yhteisen korkean kyberturvallisuuden varmistamiseksi koko unionissa, asetuksen (EU) N:o 910/2014 ja direktiivin (EU) 2018/1972 muuttamisesta sekä direktiivin (EU) 2016/1148 (tarkistettu verkko- ja tietoturvadirektiivi) kumoamisesta (ks. tämän virallisen lehden s. 80).

Tietyt kriittiset toimijat harjoittavat toimintaa kansallisen turvallisuuden, yleisen turvallisuuden, puolustuksen tai lainvalvonnan, mukaan lukien rikosten tutkiminen, paljastaminen ja rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpano, aloilla tai tarjoavat palveluja yksinomaan sellaisille julkishallinnon toimijoille, jotka harjoittavat toimintaa pääasiassa kyseisillä aloilla. Kun otetaan huomioon jäsenvaltioiden velvollisuus turvata kansallinen turvallisuus ja puolustus, niiden olisi voitava päättää, että kriittisille toimijoille tässä direktiivissä säädettyjä velvoitteita ei sovelleta kokonaisuudessaan tai osittain, jos kyseisten kriittisten toimijoiden tarjoamat palvelut tai niiden harjoittama toiminta liittyvät pääasiassa kansalliseen turvallisuuteen, yleiseen turvallisuuteen, puolustukseen tai lainvalvontaan, mukaan lukien rikosten tutkiminen, paljastaminen ja rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpano. Kriittisten toimijoiden, joiden palvelut tai toiminta kyseisillä aloilla on vähäistä, olisi edelleen kuuluttava tämän direktiivin soveltamisalaan. Mitään jäsenvaltiota ei saisi vaatia antamaan tietoja, joiden ilmaiseminen olisi vastoin sen keskeisiä kansalliseen turvallisuuteen liittyviä etuja. Merkityksellisiä ovat turvallisuusluokiteltujen tietojen suojaamista koskevat unionin tai kansalliset säännöt ja salassapitosopimukset.

- (12) Jotta ei vaarannettaisi kansallista turvallisuutta eikä kriittisten toimijoiden turvallisuutta ja kaupallisia etuja, arkaluonteisiin tietoihin pääsyssä sekä niiden vaihdossa ja käsittelyssä olisi noudatettava huolellisuutta ja kiinnitettävä erityistä huomiota asianomaisten sidosryhmien käyttämiin välityskanaviin ja säilytysvalmiuksiin.
- (13) Jotta kriittisten toimijoiden häiriönsietokyky voitaisiin turvata kattavasti, kullakin jäsenvaltiolla olisi oltava käytössään strategia kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvyn parantamiseksi, jäljempänä 'strategia'. Strategiassa olisi määriteltävä strategiset tavoitteet ja toteutettavat poliittiset toimet. Johdonmukaisuuden ja tehokkuuden vuoksi strategia olisi laadittava niin, että siihen sisällytetään saumattomasti olemassa olevat politiikat ja että se perustuu mahdollisuuksien mukaan asiaankuuluviin jo laadittuihin kansallisiin ja alakohtaisiin strategioihin. Johdonmukaisen lähestymistavan saavuttamiseksi jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että niiden strategiat sisältävät kehyksen tämän direktiivin mukaisten toimivaltaisten viranomaisten ja direktiivin (EU) 2022/2555 mukaisten toimivaltaisten viranomaisten välisen koordinoinnin tehostamiselle kyberturvallisuusriskejä, kyberuhkia ja kyberturvallisuuspoikkeamia sekä muita kuin kyberturvallisuusriskejä, kyberuhkia ja kyberturvallisuuspoikkeamia koskevan tietojenvaihdon ja valvontatehtävien hoitamisen yhteydessä. Näitä strategioitaan laatiessaan jäsenvaltioiden olisi otettava asianmukaisesti huomioon kriittisiin toimijoihin kohdistuvien uhkien hybridiluonne.
- (14) Jäsenvaltioiden olisi toimitettava strategiansa ja niiden merkittävät päivitykset komissiolle, erityisesti jotta tämä voisi arvioida tämän direktiivin asianmukaista soveltamista siltä osin kuin on kyse kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä koskevista toimintapoliittisista lähestymistavoista kansallisella tasolla. Strategiat voitaisiin tarvittaessa toimittaa turvallisuusluokiteltuina tietoina. Komission olisi laadittava jäsenvaltioiden toimittamista strategioista yhteenvetokertomus, jonka perusteella kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevä ryhmä voi määritellä parhaita käytäntöjä ja yhteistä etua koskevia kysymyksiä. Yhteenvetokertomukseen sisällytettävien yhdistettyjen tietojen arkaluonteisuuden vuoksi ja riippumatta siitä, ovatko ne turvallisuusluokiteltuja vai eivät, komission olisi yhteenvetokertomusta hallinnoidessaan otettava riittävällä tavalla huomioon kriittisten toimijoiden, jäsenvaltioiden ja unionin turvallisuus. Yhteenvetokertomus ja strategiat olisi suojattava laittomilta tai vihamielisiltä toimilta, ja niiden olisi oltava ainoastaan valtuutettujen henkilöiden saatavilla tämän direktiivin tavoitteiden saavuttamiseksi. Toimitettavien strategioiden ja niiden merkittävien päivitysten olisi myös autettava komissiota ymmärtämään kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä koskevien lähestymistapojen kehitystä, ja niitä olisi hyödynnettävä tämän direktiivin, jota komissio tarkastelee määräajoin uudelleen, vaikutusten ja lisäarvon seurannassa.
- (15) Jäsenvaltioiden toimien kriittisten toimijoiden määrittämiseksi ja niiden häiriönsietokyvyn turvaamisen tukemiseksi olisi perustuttava riskiperusteiseen lähestymistapaan, jossa toimet kohdennetaan niille toimijoille, joiden merkitys välttämättömille yhteiskunnan toiminnoille tai taloudelliselle toiminnalle on suurin. Kohdennetun lähestymistavan varmistamiseksi jokaisen jäsenvaltion olisi arvioitava yhdenmukaistetun kehyksen puitteissa merkitykselliset luonnon ja ihmisen aiheuttamat riskit, mukaan lukien useita toimialoja koskevat ja rajat ylittävät riskit, jotka saattavat uhata keskeisten palvelujen tarjoamista. Tällaisia riskejä ovat esimerkiksi onnettomuudet, luonnonkatastrofit, kansanterveysuhat, kuten pandemiat ja hybridiuhat tai muut vihamieliset uhat, mukaan lukien terrorismirikokset, rikollisten soluttautuminen ja sabotaasi, jäljempänä 'jäsenvaltioiden riskinarviointi'. Jäsenvaltioiden riskinarviointien yhteydessä jäsenvaltioiden olisi otettava huomioon muut yleiset tai alakohtaiset riskinarviointit, jotka on tehty unionin muiden säädösten nojalla, sekä se, missä määrin toimialat ovat riippuvaisia toisistaan myös muissa jäsenvaltioissa ja kolmansissa maissa. Jäsenvaltioiden riskinarviointien tuloksia olisi hyödynnettävä kriittisten toimijoiden määrittämisessä ja käytettävä kyseisten toimijoiden apuna niille asetettujen häiriönsietokyvyn

koskevien vaatimusten täyttämässä. Tätä direktiiviä sovelletaan ainoastaan jäsenvaltioihin ja unionissa toimiviin kriittisiin toimijoihin. Toimivaltaisten viranomaisten erityisesti riskinarviointien avulla sekä komission erityisesti erilaisten tuki- ja yhteistyömuotojen avulla tuottamaa asiantuntemusta ja tietämystä voitaisiin kuitenkin tarvittaessa ja sovellettavien oikeudellisten välineiden mukaisesti käyttää erityisesti unionin välittömässä läheisyydessä sijaitsevien kolmansien maiden hyväksi hyödyntämällä häiriönsietokyvyn alalla jo olemassa olevaa yhteistyötä.

- (16) Jotta voidaan varmistaa, että tässä direktiivissä säädetyt häiriönsietokykyä koskevat vaatimukset koskevat kaikkia asiaankuuluvia toimijoita, ja vähentää eroavaisuuksia tässä asiassa, on tärkeää vahvistaa yhdenmukaiset säännöt, joiden perusteella kriittiset toimijat voidaan määrittää yhdenmukaisesti koko unionin alueella mutta jotka antavat samalla jäsenvaltioiden ottaa asianmukaisesti huomioon näiden toimijoiden aseman ja merkityksen kansallisella tasolla. Soveltaessaan tässä direktiivissä säädettyjä perusteita kunkin jäsenvaltion olisi määritettävä toimijat, jotka tarjoavat yhtä tai useampaa keskeistä palvelua ja jotka toimivat ja joilla on kriittistä infrastruktuuria sen alueella. Toimijan olisi katsottava toimivan sen jäsenvaltion alueella, jossa se harjoittaa kyseisen yhden tai useamman keskeisen palvelun kannalta välttämätöntä toimintaa ja jossa sijaitsee kyseisen toimijan kriittinen infrastruktuuri, jota käytetään kyseisen palvelun tai kyseisten palvelujen tarjoamiseen. Jos yksikään toimija ei täytä näitä kriteerejä jäsenvaltiossa, kyseisellä jäsenvaltiolla ei olisi velvoitetta määrittää kriittistä toimijaa vastaavalla toimialalla tai alasektorilla. Vaikuttavuuden, tehokkuuden, johdonmukaisuuden ja oikeusvarmuuden vuoksi olisi vahvistettava asianmukaiset säännöt ilmoitettaville toimijoille siitä, että ne on määritetty kriittisiksi toimijoiksi.
- (17) Jäsenvaltioiden olisi toimitettava komissiolle tämän direktiivin tavoitteet täyttävällä tavalla luettelo keskeisistä palveluista, kullakin liitteessä mainitulla toimialalla ja alasektorilla määritettyjen kriittisten toimijoiden lukumäärä ja kunkin toimijan tarjoama keskeinen palvelu tai palvelut sekä mahdollisesti sovelletut kynnsarvot. Kynnsarvot olisi voitava esittää sellaisenaan tai yhdistellyssä muodossa, jolloin voidaan esittää keskiarvoja, jotka on muodostettu maantieteellisten alueiden, vuoden, toimialojen, alasektorien tai jonkin muun perusteen pohjalta, ja tietoihin voidaan sisällyttää käytettyjen indikaattorien ääriarvot.
- (18) Poikkeamien aiheuttaman haitallisen vaikutuksen merkityksen määrittämiseksi olisi laadittava perusteet. Kyseisten perusteiden olisi perustuttava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2016/1148⁽⁶⁾ säädettyihin perusteisiin, jotta voidaan hyödyntää jäsenvaltioiden toimia kyseisessä direktiivissä määriteltyjen keskeisten toimijoiden määrittämiseksi ja näistä saatua kokemusta. Covid-19-pandemian kaltaiset merkittävät kriisit ovat osoittaneet, miten tärkeää on varmistaa toimitusketjun turvallisuus ja miten häiriöllä voi olla kielteisiä taloudellisia ja yhteiskunnallisia vaikutuksia monilla aloilla yli rajojen. Sen vuoksi jäsenvaltioiden olisi otettava mahdollisuuksien mukaan huomioon myös vaikutukset toimitusketjuun määrittäessään, missä määrin muut toimialat ja alasektorit ovat riippuvaisia kriittisen toimijan tarjoamasta keskeisestä palvelusta.
- (19) Sovellettavan unionin ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti, mukaan lukien Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/452⁽⁷⁾, jolla perustetaan unioniin tulevien ulkomaisten suorien sijoitusten seurantaan tarkoitettut puitteet, on syytä ottaa huomioon kriittisten infrastruktuurien ulkomaisesta omistuksesta unionissa aiheutuva mahdollinen uhka, sillä palvelut, talous ja unionin kansalaisten vapaa liikkuvuus ja turvallisuus ovat riippuvaisia siitä, että kriittinen infrastruktuuri toimii asianmukaisesti.
- (20) Direktiivissä (EU) 2022/2555 edellytetään, että digitaalisen infrastruktuurin alaan kuuluvat toimijat, jotka voitaisiin tämän direktiivin mukaisesti määrittää kriittisiksi toimijoiksi, toteuttavat asianmukaiset ja oikeasuhteiset tekniset, operatiiviset ja organisatoriset toimenpiteet verkko- ja tietojärjestelmien turvallisuuteen kohdistuvien riskien hallitsemiseksi sekä merkittävistä poikkeamista ja kyberuhkista ilmoittamiseksi. Koska verkko- ja tietojärjestelmien turvallisuuteen kohdistuvat uhat voivat johtua monenlaisista syistä, direktiivissä (EU) 2022/2555 sovelletaan kaikki vaaratekijät huomioon ottavaa toimintatapaa, joka käsittää verkko- ja tietojärjestelmien ja niiden fyysisten osatekijöiden ja ympäristöjen häiriönsietokyvyn.

⁽⁶⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/1148, annettu 6 päivänä heinäkuuta 2016, toimenpiteistä yhteisen korkeatasoisen verkko- ja tietojärjestelmien turvallisuuden varmistamiseksi koko unionissa (EUVL L 194, 19.7.2016, s. 1).

⁽⁷⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/452, annettu 19 päivänä maaliskuuta 2019, unioniin tulevien ulkomaisten suorien sijoitusten seurantaan tarkoitettujen puitteiden perustamisesta (EUVL L 79 I, 21.3.2019, s. 1).

Kun otetaan huomioon, että direktiivissä (EU) 2022/2555 tältä osin säädetyt vaatimukset ovat vaikutukseltaan vähintään vastaavia kuin tässä direktiivissä säädetyt velvoitteet, tämän direktiivin 11 artiklassa sekä III, IV ja VI luvussa säädettyjä velvoitteita ei olisi sovellettava digitaalisen infrastruktuurin alaan kuuluviin toimijoihin, jotta voidaan välttää päällekkäisyydet ja tarpeeton hallinnollinen rasitus. Kun kuitenkin otetaan huomioon digitaalisen infrastruktuurin alaan kuuluvan toimialan toimijoiden tarjoamien palvelujen merkitys kaikkiin muihin toimialoihin kuuluville kriittisille toimijoille, jäsenvaltioiden olisi kuitenkin määritettävä tässä direktiivissä säädettyjen perusteiden mukaan ja tämän direktiivin mukaista menettelyä noudattaen digitaalisen infrastruktuurin alaan kuuluvan toimialan toimijat kriittisiksi toimijoiksi. Tämän direktiivin II luvussa säädettyjä jäsenvaltioiden riskinarviointia ja tukitoimenpiteitä koskevia strategioita olisi näin ollen sovellettava. Jäsenvaltioiden olisi voitava hyväksyä tai pitää voimassa kansallisen lainsäädännön säännöksiä saavuttaakseen korkeamman häiriönsietokyvyn tason kyseisten kriittisten toimijoiden osalta edellyttäen, että kyseiset säännökset ovat sovellettavan unionin oikeuden mukaisia.

- (21) Finanssipalveluja koskevassa unionin lainsäädännössä on säädetty kattavasti finanssialan toimijoiden velvoitteista hallita kaikkia mahdollisia riskejä, mukaan lukien operatiiviset riskit ja liiketoiminnan jatkuvuuden turvaaminen. Kyseiseen lainsäädäntöön kuuluvat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 648/2012⁽⁸⁾, (EU) N:o 575/2013⁽⁹⁾ ja (EU) N:o 600/2014⁽¹⁰⁾ sekä direktiivit 2013/36/EU⁽¹¹⁾ ja 2014/65/EU⁽¹²⁾. Kyseistä oikeudellista kehystä täydennetään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2022/2554⁽¹³⁾, jossa velvoitetaan finanssiyhteisöt hallitsemaan tieto- ja viestintätekniikan riskejä, jäljempänä 'TVT-riskit', mukaan lukien fyysisen TVT-infrastruktuurin suojaamista koskevat riskit. Koska kyseisten toimijoiden häiriönsietokyky on siten katettu laajasti, tämän direktiivin 11 artiklaa sekä III, IV ja VI lukua ei olisi sovellettava kyseisiin toimijoihin, jotta voidaan välttää päällekkäisyydet ja tarpeeton hallinnollinen rasitus.

Kun otetaan huomioon finanssitoimialan toimijoiden tarjoamien palvelujen merkitys kaikkiin muihin toimialoihin kuuluville kriittisille toimijoille, jäsenvaltioiden olisi kuitenkin määritettävä tässä direktiivissä säädettyjen perusteiden mukaan ja tämän direktiivin mukaista menettelyä noudattaen finanssitoimialan toimijat kriittisiksi toimijoiksi. Tämän direktiivin II luvussa säädettyjä strategioita, jäsenvaltioiden riskinarviointia ja tukitoimenpiteitä olisi näin ollen sovellettava. Jäsenvaltioiden olisi voitava hyväksyä tai pitää voimassa kansallisen lainsäädännön säännöksiä saavuttaakseen korkeamman häiriönsietokyvyn tason kyseisten kriittisten toimijoiden osalta edellyttäen, että kyseiset säännökset ovat sovellettavan unionin oikeuden mukaisia.

- (22) Jäsenvaltioiden olisi nimettävä tai perustettava viranomaisia, jotka ovat toimivaltaisia valvomaan tämän direktiivin sääntöjen soveltamista ja tarvittaessa niiden täytäntöönpanoa ja varmistettava, että kyseisillä viranomaisilla on riittävä toimivalta ja resurssit. Koska kansallisissa hallintorakenteissa on eroja ja jotta taataan olemassa olevien toimialakohtaisten järjestelyjen tai unionin valvonta- ja sääntelyelinten säilyttäminen ja vältetään päällekkäisyyksiä, jäsenvaltioiden olisi voitava nimetä tai perustaa useampi kuin yksi kansallinen toimivaltainen viranomainen. Jos jäsenvaltiot nimeävät tai perustavat useamman kuin yhden toimivaltaisen viranomaisen, niiden olisi tällöin määriteltävä selkeästi kunkin asianomaisen viranomaisen tehtävät ja varmistettava, että näiden välinen yhteistyö on sujuvaa ja toimivaa. Kaikkien toimivaltaiten viranomaisten olisi yleisemminkin tehtävä yhteistyötä muiden merkityksellisten viranomaisten kanssa niin unionin kuin kansallisella tasolla.

⁽⁸⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 648/2012, annettu 4 päivänä heinäkuuta 2012, OTC-johdannaisista, keskusvastaapuolista ja kauppatietorekistereistä (EUVL L 201, 27.7.2012, s. 1).

⁽⁹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 575/2013, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, luottolaitosten vakavaraisuusvaatimuksista ja asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta (EUVL L 176, 27.6.2013, s. 1).

⁽¹⁰⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 600/2014, annettu 15 päivänä toukokuuta 2014, rahoitusvälineiden markkinoista sekä asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta (EUVL L 173, 12.6.2014, s. 84).

⁽¹¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/36/EU, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, oikeudesta harjoittaa luottolaitostoimintaa ja luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvalvonnasta, direktiivin 2002/87/EY muuttamisesta sekä direktiivien 2006/48/EY ja 2006/49/EY kumoamisesta (EUVL L 176, 27.6.2013, s. 338).

⁽¹²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/65/EU, annettu 15 päivänä toukokuuta 2014, rahoitusvälineiden markkinoista sekä direktiivin 2002/92/EY ja direktiivin 2011/61/EU muuttamisesta (EUVL L 173, 12.6.2014, s. 349).

⁽¹³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2022/2554, annettu 14 päivänä joulukuuta 2022, finanssialan digitaalisesta häiriönsietokyvystä ja asetusten (EY) N:o 1060/2009, (EU) N:o 648/2012, (EU) N:o 600/2014, (EU) N:o 909/2014 ja (EU) 2016/1011 muuttamisesta (ks. tämän virallisen lehden s. 1).

- (23) Rajat ylittävän yhteistyön ja viestinnän helpottamiseksi ja jotta tämä direktiivi voitaisiin panna tehokkaasti täytäntöön, jokaisen jäsenvaltion olisi nimettävä tarvittaessa jonkin toimivaltaisen viranomaisen yhteyteen yksi keskitetty yhteyspiste, joka vastaa kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyyn ja rajatylittävään yhteistyöhön liittyvien kysymysten koordinoinnista unionin tasolla, jäljempänä 'keskitetty yhteyspiste', sanotun kuitenkaan rajoittamatta unionin toimialakohtaisten säädösten vaatimusten soveltamista. Kunkin keskitetyn yhteyspisteen olisi pidettävä yhteyttä oman jäsenvaltionsa toimivaltaisiin viranomaisiin, muiden jäsenvaltioiden keskitettyihin yhteyspisteisiin ja kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevään ryhmään ja tarvittaessa koordinoitava näiden kanssa käytävää viestintää.
- (24) Tämän direktiivin mukaisten toimivaltaisten viranomaisten ja direktiivin (EU) 2022/2555 mukaisten toimivaltaisten viranomaisten olisi tehtävä yhteistyötä ja vaihdettava tietoja kyberturvallisuusriskeistä, kyberuhkista ja kyberturvallisuuspoikkeamista sekä muista kuin kyberturvallisuusriskeistä, kyberuhkista ja kyberturvallisuuspoikkeamista, jotka vaikuttavat kriittisiin toimijoihin, sekä tämän direktiivin mukaisten toimivaltaisten viranomaisten ja direktiivin (EU) 2022/2555 mukaisten toimivaltaisten viranomaisten toteuttamista olennaisista toimenpiteistä. Jäsenvaltioiden on tärkeää varmistaa, että tässä direktiivissä ja direktiivissä (EU) 2022/2555 säädetty vaatimukset pannaan täytäntöön toisiaan täydentävästi ja että kriittisiin toimijoihin ei kohdistu enempää hallinnollista rasitusta kuin on tarpeen tämän direktiivin ja direktiivin (EU) 2022/2555 tavoitteiden saavuttamiseksi.
- (25) Jäsenvaltioiden olisi tuettava kriittisiä toimijoita, myös pieniksi tai keskisuuriksi yrityksiksi lukeutuvia, niiden häiriönsietokykyyn vahvistamisessa jäsenvaltioille tässä direktiivissä säädettyjen velvoitteiden mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta kriittisten toimijoiden omaa oikeudellista vastuuta varmistaa velvoitteiden noudattaminen, ja estettävä tästä aiheutuva liiallinen hallinnollinen rasitus. Jäsenvaltiot voisivat erityisesti laatia ohjemateriaaleja ja menetelmiä, tukea kriittisten toimijoiden häiriönsietokykytestien järjestämistä sekä tarjota kriittisille toimijoille neuvontaa ja koulutusta. Jäsenvaltiot voisivat myöntää rahoitusta tarvittaessa ja silloin kun se on perusteltua yleisen edun mukaisten tavoitteiden kannalta, ja niiden olisi edistettävä kriittisten toimijoiden välistä vapaaehtoista tietojen ja hyvien käytäntöjen vaihtoa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta Euroopan unionin toiminnasta tehdyssä sopimuksessa (SEUT) vahvistettujen kilpailusääntöjen soveltamista.
- (26) Jäsenvaltioiden määrittämien kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyyn parantamiseksi ja niihin kohdistuvan hallinnollisen rasituksen vähentämiseksi toimivaltaisten viranomaisten olisi aina tarvittaessa kuultava toisiaan varmistaakseen, että tätä direktiiviä sovelletaan johdonmukaisesti. Kuulemisia olisi toteutettava minkä tahansa asiaan liittyvän toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä, ja niissä olisi keskityttävä sen varmistamiseen, että sellaisia toisiinsa kytkeytyviä kriittisiä toimijoita käsitellään yhtenäisesti, jotka käyttävät kahteen tai useampaan jäsenvaltioon fyysisesti yhteydessä olevaa kriittistä infrastruktuuria, jotka kuuluvat samaan konserniin tai yritysrakenteeseen tai jotka on määritetty kriittisiksi toimijoiksi yhdessä jäsenvaltiossa ja tarjoavat keskeisiä palveluja toiselle jäsenvaltiolle tai toisessa jäsenvaltiossa.
- (27) Jos unionin oikeuden tai kansallisen lainsäädännön säännöksissä edellytetään kriittisten toimijoiden arvioivan tämän direktiivin kannalta merkityksellisiä riskejä ja toteuttavan toimenpiteitä toimijoiden oman häiriönsietokykyyn varmistamiseksi, tällaiset vaatimukset olisi laadittava asianmukaisesti sen valvomista varten, noudattavatko kriittiset toimijat tätä direktiiviä.
- (28) Kriittisten toimijoiden olisi ymmärrettävä kokonaisvaltaisesti niihin kohdistuvat merkitykselliset riskit, ja ne olisi velvoitettava analysoimaan kyseiset riskit. Tätä varten niiden olisi suoritettava riskinarviointeja erityisolosuhteidensa ja kyseisten riskien kehittymisen sitä edellyttäessä ja joka tapauksessa neljän vuoden välein, jotta voidaan arvioida kaikki merkitykselliset riskit, jotka voisivat häiritä niiden keskeisten palvelujen tarjoamista, jäljempänä 'kriittisten toimijoiden riskinarviointi'. Jos kriittiset toimijat ovat tehneet riskinarviointeja tai laatineet asiakirjoja sellaisten muiden säädösten velvoitteiden mukaisesti, jotka ovat merkityksellisiä kriittisen toimijan riskinarvioinnin kannalta, niiden olisi voitava käyttää kyseisiä arviointeja ja asiakirjoja tässä direktiivissä säädettyjen kriittisten toimijoiden riskinarviointeja koskevien vaatimusten täyttämiseksi. Toimivaltaisen viranomaisen olisi voitava vastaavasti todeta, että jokin kriittisen toimijan olemassa oleva riskinarviointi, jossa otetaan huomioon merkitykselliset riskit ja riippuvuuden merkitys, on kokonaan tai osittain tässä direktiivissä säädettyjen velvoitteiden mukainen.

- (29) Kriittisten toimijoiden olisi toteuttava niihin kohdistuvien riskien suhteen asianmukaiset ja oikeasuhteiset tekniset, turvallisuutta koskevat ja organisatoriset toimenpiteet voidakseen ehkäistä, torjua ja lieventää poikkeamia, suojautua niiltä, vaimentaa niiden vaikutuksia, reagoida ja sopeutua niihin sekä palautua niistä. Kriittisten toimijoiden olisi toteutettava kyseiset toimenpiteet tämän direktiivin mukaisesti, mutta tällaisten toimenpiteiden yksityiskohtien ja laajuuden olisi vastattava asianmukaisesti ja oikeasuhteisesti eri kriittisten toimijoiden riskinarvioinnissaan määrittämiä riskejä ja kriittisten toimijan omia erityispiirteitä. Komission olisi edistettävä unionin laajuisia johdonmukaista toimintatapaa hyväksymällä kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevää ryhmää kuultuaan ei-sitovia suuntaviivoja, joilla tarkennetaan kyseisiä teknisiä, turvallisuutta koskevia ja organisatorisia toimenpiteitä. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että kukin kriittinen toimija nimeää yhteyshenkilön tai vastaavan yhteyspisteeksi toimivaltaisille viranomaisille.
- (30) Vaikuttavuuden ja vastuuvollisuuden vuoksi kriittisten toimijoiden olisi kuvattava toteuttamansa toimenpiteet häiriönsietokykyä koskevassa suunnitelmassa tai sitä vastaavassa asiakirjassa tai asiakirjoissa vaikuttavuuden ja vastuuvollisuuden tavoitteiden saavuttamisen kannalta riittävän yksityiskohtaisesti ja määritetyt riskit huomioiden, sekä sovellettava suunnitelmaa käytännössä. Jos kriittinen toimija on jo toteuttanut teknisiä, turvallisuuteen liittyviä ja organisatorisia toimenpiteitä ja laatineet asiakirjoja sellaisten muiden säädösten nojalla, jotka ovat merkityksellisiä tämän direktiivin mukaisten häiriönsietokykyä turvaavien toimenpiteiden kannalta, sen olisi päällekkäisyyksien välttämiseksi voitava käyttää kyseisiä toimenpiteitä ja asiakirjoja tämän direktiivin mukaisten häiriönsietokykyä turvaavien toimenpiteiden täyttämiseksi. Päällekkäisyyksien välttämiseksi toimivaltaisen viranomaisen olisi voitava vastaavasti todeta, että kriittisen toimijan olemassa olevat häiriönsietokykyä turvaavat toimenpiteet, joissa käsitellään sen teknisiä, turvallisuus- ja organisatorisia velvoitteita, ovat kokonaan tai osittain tämän direktiivin vaatimusten mukaisia.
- (31) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksissa (EY) N:o 725/2004⁽¹⁴⁾ ja (EY) N:o 300/2008⁽¹⁵⁾ sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2005/65/EY⁽¹⁶⁾ vahvistetaan ilmailun ja merikuljetusten toimialojen toimijoihin sovellettavat vaatimukset ehkäistä laittomien tekojen aiheuttamat välikohtaukset ja torjua ja hillitä tällaisten välikohtausten aiheuttamia seurauksia. Vaikka tämän direktiivin nojalla edellytetyt toimenpiteet ovat riskien ja toteutettavien toimenpiteiden suhteen laaja-alaisempia, näiden toimialojen kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä koskevan suunnitelman tai vastaavien asiakirjojen olisi vastattava näiden unionin muiden säädösten mukaisesti toteutettuja toimenpiteitä. Kriittisten toimijoiden olisi myös otettava huomioon Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/96/EY⁽¹⁷⁾, jolla otetaan käyttöön verkon laajuinen tieturvallisuusarviointi onnettomuusriskien kartoittamiseksi ja kohdennettu tieturvallisuustarkastus, jonka tarkoituksena on tunnistaa vaaralliset olosuhteet, puutteet ja ongelmat, jotka lisäävät onnettomuuksien ja vammautumisen riskiä, olemassa oleville tielle tai tieosuuksille maastossa tehtävien tarkastusten perusteella. Kriittisten toimijoiden suojelun ja häiriönsietokyvyn takaaminen on erittäin tärkeää rautatiealalle, ja kun häiriönsietokykyä parantavia toimenpiteitä toteutetaan tämän direktiivin nojalla, kriittisiä toimijoita kannustetaan ottamaan huomioon toimialakohtaisissa toimintalinjoissa, kuten komission päätöksellä 2018/C 232/03⁽¹⁸⁾ perustetussa EU:n rautateiden henkilöliikenteen turvallisuusfoorumissa, laaditut ei-sitovat suuntaviivat ja hyviä käytäntöjä koskevat asiakirjat.
- (32) Riski siitä, että kriittisten toimijoiden työntekijät tai niiden alihankkijat esimerkiksi käyttävät käyttöoikeuksiaan kriittisen toimijan organisaatiossa väärin aiheuttaakseen haittaa tai vahinkoa, on yhä suurempi ongelma. Jäsenvaltioiden olisi sen vuoksi täsmennettävä edellytykset, joiden mukaisesti kriittiset toimijat voivat asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa ja ottaen huomioon jäsenvaltioiden riskinarvioinnit esittää tiettyihin henkilöstönsä ryhmiin kuuluvien henkilöiden taustan tarkistusta koskevia pyyntöjä. Olisi varmistettava, että asiaankuuluvat viranomaiset arvioivat nämä pyynnöt kohtuullisen ajan kuluessa ja että ne käsitellään kansallisen lainsäädännön ja kansallisten menettelyjen sekä asianmukaisen ja soveltuvan unionin oikeuden, mukaan lukien henkilötietojen suojaa koskevan lainsäädännön, mukaisesti. Jotta taustan tarkistuksen kohteena olevan henkilön henkilöllisyys voidaan vahvistaa, jäsenvaltioiden on aiheellista vaatia sovellettavan lainsäädännön mukaisesti henkilötodistusta, kuten passia, kansallista henkilökorttia tai digitaalisia tunnistusmuotoja.

⁽¹⁴⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 725/2004, annettu 31 päivänä maaliskuuta 2004, alusten ja satamarakenteiden turvatoimien parantamisesta (EUVL L 129, 29.4.2004, s. 6).

⁽¹⁵⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 300/2008, annettu 11 päivänä maaliskuuta 2008, yhteisistä siviili-ilmailun turvaamista koskevista säännöistä ja asetuksen (EY) N:o 2320/2002 kumoamisesta (EUVL L 97, 9.4.2008, s. 72).

⁽¹⁶⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/65/EY, annettu 26 päivänä lokakuuta 2005, satamien turvallisuuden parantamisesta (EUVL L 310, 25.11.2005, s. 28).

⁽¹⁷⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/96/EY, annettu 19 päivänä marraskuuta 2008, tieinfrastruktuurin turvallisuuden hallinnasta (EUVL L 319, 29.11.2008, s. 59).

⁽¹⁸⁾ Komission päätös, annettu 29 päivänä kesäkuuta 2018, EU:n rautateiden henkilöliikenteen turvallisuusfoorumien perustamisesta, 2018/C 232/03 (EUVL C 232, 3.7.2018, s. 10).

Tällaiseen taustan tarkistukseen olisi kuuluttava asianomaisen henkilön rikosrekisteritietojen tarkistaminen. Jäsenvaltioiden olisi käytettävä eurooppalaista rikosrekisteritietojärjestelmää neuvoston puitepääatöksessä 2009/315/YOS⁽¹⁹⁾ ja tarvittaessa ja soveltuvin osin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/816⁽²⁰⁾ määritettyjen menettelyjen mukaisesti, jotta ne voivat saada tietoja muiden jäsenvaltioiden pitämistä rikosrekistereistä. Jäsenvaltiot voisivat myös tarvittaessa ja soveltuvin osin hyödyntää Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2018/1862⁽²¹⁾ perustettua toisen sukupolven Schengenin tietojärjestelmää (SIS II), tiedustelutietoja sekä muita saatavilla olevia objektiivisia tietoja, jotka voivat olla tarpeen määrittäessä, onko asianomainen henkilö sopiva työskentelemään tehtävässä, jonka osalta kriittinen toimija on pyytänyt taustan tarkistusta.

- (33) Olisi perustettava mekanismi tiettyjen poikkeamien ilmoittamista varten, jotta toimivaltaiset viranomaiset voivat reagoida niihin nopeasti ja asianmukaisesti ja jotta voidaan saada kattava yleiskuva kriittisiin toimijoihin kohdistuvien poikkeamien vaikutuksista, luonteesta, syistä ja mahdollisista seurauksista. Kriittisten toimijoiden olisi ilman aiheetonta viivytystä ilmoitettava toimivaltaisille viranomaisille poikkeamista, jotka merkittävästi häiritsevät tai voisivat merkittävästi häiritä keskeisten palvelujen tarjoamista. Kriittisten toimijoiden olisi lähetettävä ensimmäinen ilmoitus viimeistään 24 tunnin kuluttua poikkeaman havaitsemisesta, paitsi jos se on käytännössä mahdotonta. Ensimmäisen ilmoituksen olisi sisällettävä ainoastaan ne tiedot, jotka ovat ehdottoman välttämättömiä, jotta toimivaltainen viranomainen saa tiedon poikkeamasta ja kyseinen kriittinen toimija voi tarvittaessa pyytää apua. Ilmoituksessa olisi mahdollisuuksien mukaan ilmoitettava poikkeaman oletettu syy. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että vaatimus tämän ensimmäisen ilmoituksen toimittamisesta ei vie kriittisen toimijan resursseja pois poikkeamien käsittelyyn liittyvistä toimista, jotka olisi asetettava etusijalle. Ensimmäistä ilmoitusta olisi tarvittaessa seurattava yksityiskohtainen raportti viimeistään kuukauden kuluttua poikkeamasta. Yksityiskohtaisen raportin olisi täydennettävä ensimmäistä ilmoitusta ja annettava kattavampi yleiskuva poikkeamasta.
- (34) Standardoinnin olisi jatkossakin oltava pääasiassa markkinalähtöistä. Joissakin tilanteissa saattaa kuitenkin vielä olla asianmukaista edellyttää erityisten standardien noudattamista. Jäsenvaltioiden olisi myös tarpeen mukaan edistettävä sellaisten eurooppalaisten ja kansainvälisten standardien ja teknisten eritelmien käyttöä, jotka ovat olennaisia kriittisiin toimijoihin sovellettavien turvallisuutta ja häiriönsietokykyä parantavien toimenpiteiden kannalta.
- (35) Yleisesti ottaen kriittiset toimijat toimivat alati tiivistyvässä palveluntarjonnan ja infrastruktuurin verkostossa ja tarjoavat usein keskeisiä palveluja useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa. Joidenkin kriittisten toimijoiden merkitys unionille ja sen sisämarkkinoille on kuitenkin erityisen suuri, koska ne tarjoavat keskeisiä palveluja vähintään kuudelle jäsenvaltiolle tai vähintään kuudessa jäsenvaltiossa, ja siksi ne voisivat hyötyä erityisestä tuesta unionin tasolla. Sen vuoksi olisi vahvistettava säännöt, jotka koskevat Euroopan kannalta erityisen merkittäville kriittisille toimijoille toteutettavia neuvontaoperaatioita. Kyseiset säännöt eivät kuitenkaan rajoita tässä direktiivissä esitetyjä valvonta- ja täytäntöönpanosäännöksiä.
- (36) Jos tarvitaan lisätietoja, jotta voidaan neuvoa kriittiselle toimijalle, miten tämä voi noudattaa tämän direktiivin mukaisia velvoitteitaan, tai arvioida, miten hyvin Euroopan kannalta erityisen merkittävä kriittinen toimija noudattaa kyseisiä velvoitteita, kriittisen toimijan Euroopan kannalta erityisen merkittäväksi kriittiseksi toimijaksi määritelleen jäsenvaltion olisi annettava komissiolle tietyt tämän direktiivin mukaiset tiedot komission tai yhden tai useamman jäsenvaltion perustellusta pyynnöstä, joille tai joissa keskeistä palvelua tarjotaan. Komission olisi kriittisen toimijan Euroopan kannalta erityisen merkitykselliseksi kriittiseksi toimijaksi määritelleen jäsenvaltion kanssa yhteisymmärryksessä voitava järjestää neuvontaoperaatio kyseisen toimijan toteuttamien toimenpiteiden arvioimiseksi. Jotta voidaan varmistaa tällaisten neuvontaoperaatioiden asianmukainen toteuttaminen, olisi vahvistettava täydentävät säännöt erityisesti neuvontaoperaatioiden järjestämisestä ja toteutettavista seurantatoimista ja asianomaisia Euroopan kannalta erityisen merkittäviä kriittisiä toimijoita koskevista velvoitteista. Neuvontaoperaatioiden toteutuksessa olisi noudatettava kyseisen jäsenvaltion yksityiskohtaisia

⁽¹⁹⁾ Neuvoston puitepääätös 2009/315/YOS, tehty 26 päivänä helmikuuta 2009, jäsenvaltioiden välisen rikosrekisteritietojen vaihdon järjestämisestä ja sisällöstä (EUVL L 93, 7.4.2009, s. 23).

⁽²⁰⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/816, annettu 17 päivänä huhtikuuta 2019, niiden jäsenvaltioiden tunnistamista koskevan keskitetyn järjestelmän perustamisesta, joilla on kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden tuomioita koskevia tietoja (ECRIS-TCN), eurooppalaisen rikosrekisteritietojärjestelmän täydentämiseksi ja asetuksen (EU) 2018/1726 muuttamisesta (EUVL L 135, 22.5.2019, s. 1).

⁽²¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1862, annettu 28 päivänä marraskuuta 2018, Schengenin tietojärjestelmän (SIS) perustamisesta, toiminnasta ja käytöstä poliisiyhteistyössä ja rikosasioissa tehtävässä oikeudellisessa yhteistyössä, neuvoston päätöksen 2007/533/YOS muuttamisesta ja kumoamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1986/2006 ja komission päätöksen 2010/261/EU kumoamisesta (EUVL L 312, 7.12.2018, s. 56).

oikeusnormeja, jotka koskevat esimerkiksi ehtoja pääsyoikeuden saamiseksi kyseessä oleviin tiloihin tai asiakirjoihin, sekä oikeussuojakeinoja, sanotun kuitenkin rajoittamatta sen jäsenvaltion, jossa neuvontaoperaatio toteutetaan, ja asianomaisen kriittisen toimijan velvollisuutta noudattaa tässä direktiivissä säädettyjä säännöksiä. Tällaisten neuvontaoperaatioiden edellyttämää erityisasiantuntemusta voidaan tarvittaessa pyytää Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksellä N:o 1313/2013/EU⁽²²⁾ perustetun hätäavun koordinoitikeskuksen kautta.

- (37) Komission tukemiseksi sekä jäsenvaltioiden välisen yhteistyön ja tähän direktiiviin liittyviä seikkoja koskevan tietojenvaihdon, myös parhaiden käytäntöjen jakamisen, helpottamiseksi olisi perustettava kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevä ryhmä komission asiantuntijaryhmänä. Jäsenvaltioiden olisi pyrittävä varmistamaan toimivaltaisten viranomaistensa nimettyjen edustajien tulokellinen ja tehokas yhteistyö kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevässä ryhmässä, myös nimeämällä edustajia, joilla on turvallisuus selvitys, silloin kun se on tarpeen. Kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevän ryhmän olisi aloitettava tehtävässään niin pian kuin mahdollista voidakseen tarjota lisäkeinoja asianmukaisen yhteistyön toteuttamiseksi saatettaessa tämä direktiivi osaksi kansallista lainsäädäntöä asetetun määräajan kuluessa. Kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevän ryhmän olisi toimittava vuorovaikutuksessa muiden asiaankuuluvien alakohtaisten asiantuntijatyöryhmien kanssa.
- (38) Kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevän ryhmän olisi tehtävä yhteistyötä direktiivillä (EU) 2022/2555 perustetun yhteistyöryhmän kanssa, jotta voidaan tukea kriittisten toimijoiden kyberuhkien sekä muiden kuin kyberuhkien sietokykyä koskevaa kattavaa kehystä. Kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevän ryhmän ja direktiivillä (EU) 2022/2555 perustetun yhteistyöryhmän olisi käytävä säännöllistä vuoropuhelua tämän direktiivin mukaisten toimivaltaisten viranomaisten ja direktiivin (EU) 2022/2555 mukaisten toimivaltaisten viranomaisten välisen yhteistyön edistämiseksi ja tietojenvaihdon helpottamiseksi erityisesti molempien ryhmien kannalta merkityksellisistä aiheista.
- (39) Tämän direktiivin tavoitteiden saavuttamiseksi ja rajoittamatta jäsenvaltioiden ja kriittisten toimijoiden oikeudellista vastuuta varmistaa siinä säädettyjen velvoitteidensa noudattaminen komission olisi tuettava toimivaltaisia viranomaisia ja kriittisiä toimijoita tavoitteena velvoitteidensa noudattamista helpottavat tukitoimet, jos se pitää sitä tarpeellisenä. Tukiessaan jäsenvaltioita ja kriittisiä toimijoita tämän direktiivin mukaisten velvoitteiden täytäntöönpanossa komission olisi käytettävä olemassa olevia, esimerkiksi päätöksellä N:o 1313/2013/EU perustetun unionin pelastuspalvelumekanismien ja kriittisen infrastruktuurin turvaamista käsittelevän eurooppalaisen osaamisverkoston rakenteita ja välineitä. Lisäksi sen olisi ilmoitettava jäsenvaltioille unionin tasolla esimerkiksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2021/1149⁽²³⁾ perustetun sisäisen turvallisuuden rahaston, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2021/695⁽²⁴⁾ perustetun Horisontti Eurooppa -ohjelman tai muiden kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvyn kannalta merkityksellisten välineiden puiteissa saatavilla olevista resursseista.
- (40) Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että niiden toimivaltaisilla viranomaisilla on tämän direktiivin asianmukaista soveltamista ja täytäntöönpanoa varten tietyt toimivaltuudet suhteessa kriittisiin toimijoihin, jotka tämän direktiivin mukaisesti kuuluvat niiden lainkäyttövaltaan. Näiden toimivaltuuksien olisi sisällettävä erityisesti oikeus suorittaa tutkimuksia ja toteuttaa auditointeja, oikeus valvoa ja tehdä tarkastuksia, oikeus vaatia kriittisiä toimijoita toimittamaan tiedot ja todisteet toteuttamistaan toimenpiteistä velvoitteidensa täyttämiseksi ja tarvittaessa oikeus antaa määräys havaittujen rikkomusten korjaamiseksi. Antaessaan tällaisia määräyksiä jäsenvaltio ei saisi edellyttää sellaisia toimenpiteitä, jotka ylittävät asianomaisen kriittisen toimijan säännösten noudattamisen varmistamiseksi tarpeellisen ja oikeasuhtaisen tason, rikkomisen vakavuus ja asianomaisen kriittisen toimijan taloudelliset valmiudet erityisesti huomioon ottaen. Toimivaltuuksiin olisi liityttävä kansallisessa lainsäädännössä määritettävät asianmukaiset ja tehokkaat suoja toimet Euroopan unionin perusoikeuskirjan mukaisesti. Arvioidessaan, onko

⁽²²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 1313/2013/EU, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, unionin pelastuspalvelumekanismista (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 924).

⁽²³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1149, annettu 7 päivänä heinäkuuta 2021, sisäisen turvallisuuden rahaston perustamisesta (EUVL L 251, 15.7.2021, s. 94).

⁽²⁴⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/695, annettu 28 päivänä huhtikuuta 2021, tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman "Horisontti Eurooppa" perustamisesta, sen osallistumista ja tulosten levittämistä koskevien sääntöjen vahvistamisesta sekä asetusten (EU) N:o 1290/2013 ja (EU) N:o 1291/2013 kumoamisesta (EUVL L 170, 12.5.2021, s. 1).

kriittinen toimija noudattanut tämän direktiivin mukaisia velvoitteitaan, tämän direktiivin mukaisten toimivaltaisten viranomaisten olisi voitava pyytää direktiivin (EU) 2022/2555 mukaisia toimivaltaisia viranomaisia käyttämään valvonta- ja täytäntöönpanovaltuuksiaan kyseisen direktiivin mukaisesti toimijaan, joka on tämän direktiivin nojalla määritetty kriittiseksi toimijaksi. Tämän direktiivin nojalla toimivaltaisten viranomaisten ja direktiivin (EU) 2022/2555 nojalla toimivaltaisten viranomaisten olisi tehtävä asiassa yhteistyötä ja vaihdettava tietoja.

- (41) Jotta tätä direktiiviä voidaan soveltaa tehokkaasti ja johdonmukaisesti, komissiolle olisi siirrettävä valta hyväksyä SEUT 290 artiklan mukaisesti säädösvallan siirron nojalla annettavia delegoituja säädöksiä, joilla täydennetään tätä direktiiviä laatimalla luettelo keskeisistä palveluista. Toimivaltaisten viranomaisten olisi käytettävä kyseistä luetteloa jäsenvaltioiden riskinarviointien tekemiseen ja kriittisten toimijoiden määrittämiseen. Tässä direktiivissä säädetään vähimmäistason yhdenmukaistamisesta, joten kyseinen luettelo ei ole tyhjentävä, ja jäsenvaltiot voisivat täydentää sitä kansallisen tason keskeisillä lisäpalveluilla, jotta keskeisten palvelujen tarjonnassa voidaan ottaa huomioon kansalliset erityispiirteet. On erityisen tärkeää, että komissio asiaa valmistellessaan toteuttaa asianmukaiset kuulemiset, myös asiantuntijatasolla, ja että nämä kuulemiset toteutetaan paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa ⁽²⁵⁾ vahvistettujen periaatteiden mukaisesti. Jotta voitaisiin erityisesti varmistaa tasavertainen osallistuminen delegoitujen säädösten valmisteluun, Euroopan parlamentille ja neuvostolle toimitetaan kaikki asiakirjat samaan aikaan kuin jäsenvaltioiden asiantuntijoille, ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asiantuntijoilla on järjestelmällisesti oikeus osallistua komission asiantuntijaryhmien kokouksiin, joissa valmistellaan delegoituja säädöksiä.
- (42) Jotta voidaan varmistaa tämän direktiivin yhdenmukainen täytäntöönpano, komissiolle olisi siirrettävä täytäntöönpanovaltaa. Tätä valtaa olisi käytettävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 182/2011 ⁽²⁶⁾ mukaisesti.
- (43) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän direktiivin tavoitteita eli turvata välttämättömien yhteiskunnan toimintojen tai taloudellisen toiminnan kannalta keskeisten palvelujen tarjoamista sisämarkkinoilla ja parantaa näitä palveluja tarjoavien kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä, vaan ne voidaan toiminnan vaikutuksen vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa 5 artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.
- (44) Euroopan tietosuojavaltuutettua on kuultu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1725 ⁽²⁷⁾ 42 artiklan 1 kohdan mukaisesti, ja hän on antanut lausunnon 11 päivänä elokuuta 2021.
- (45) Direktiivi 2008/114/EY olisi sen vuoksi kumottava,

⁽²⁵⁾ EUVL L 123, 12.5.2016, s. 1.

⁽²⁶⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 182/2011, annettu 16 päivänä helmikuuta 2011, yleisistä säännöistä ja periaatteista, joiden mukaisesti jäsenvaltiot valvovat komission täytäntöönpanovalan käyttöä (EUVL L 55, 28.2.2011, s. 13).

⁽²⁷⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1725, annettu 23 päivänä lokakuuta 2018, luonnollisten henkilöiden suojelusta unionin toimielinten, elinten ja laitosten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta sekä asetuksen (EY) N:o 45/2001 ja päätöksen N:o 1247/2002/EY kumoamisesta (EUVL L 295, 21.11.2018, s. 39).

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 artikla

Kohde ja soveltamisala

1. Tällä direktiivillä

- a) säädetään jäsenvaltioiden velvoitteista toteuttaa erityisiä toimenpiteitä, joilla varmistetaan SEUT 114 artiklan soveltamisalaan kuuluvien välttämättömien yhteiskunnan toimintojen tai taloudellisen toiminnan ylläpitämisen kannalta keskeisten palvelujen häiriötön tarjonta sisämarkkinoilla, ja erityisesti määrittää kriittiset toimijat sekä antaa niille tukea niiden velvoitteiden täyttämiseksi;
- b) säädetään kriittisten toimijoiden velvoitteista, joiden tarkoituksena on parantaa niiden häiriönsietokykyä ja kykyä tarjota a alakohdassa tarkoitettuja palveluja sisämarkkinoilla;
- c) vahvistetaan säännöt, jotka koskevat
 - i) kriittisten toimijoiden valvontaa,
 - ii) täytäntöönpanon valvontaa;
 - iii) Euroopan kannalta erityisen merkittävien kriittisten toimijoiden määrittämistä ja näille toteutettavia neuvontaoperaatioita, jotta arvioidaan toimenpiteitä, joita kyseiset toimijat ovat toteuttaneet täyttääkseen III luvun mukaiset velvoitteensa;
- d) vahvistetaan yhteiset yhteistyö- ja raportointimenettelyt tämän direktiivin soveltamiseksi;
- e) säädetään toimenpiteistä kriittisten toimijoiden korkeatasoisen häiriönsietokyvyn saavuttamiseksi, jotta keskeisten palvelujen tarjonta unionissa voidaan turvata ja parantaa sisämarkkinoiden toimintaa.

2. Tätä direktiiviä ei sovelleta direktiivin (EU) 2022/2555 soveltamisalaan kuuluviin asioihin, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän direktiivin 8 artiklan soveltamista. Kriittisten toimijoiden fyysisen turvallisuuden ja kyberturvallisuuden välisen yhteyden vuoksi jäsenvaltioiden on varmistettava, että tämä direktiivi ja direktiivi (EU) 2022/2555 pannaan täytäntöön yhteensovitulla tavalla.

3. Jos alakohtaisissa unionin säädöksissä edellytetään kriittisten toimijoiden toteuttavan toimenpiteitä häiriönsietokykynsä parantamiseksi ja jos jäsenvaltiot toteavat kyseiset vaatimukset vähintään tässä direktiivissä säädettyjä velvoitteita vastaaviksi, tämän direktiivin asiaa koskevia säännöksiä, myöskään VI luvussa olevia valvontaa ja täytäntöönpanon valvontaa koskevia säännöksiä, ei sovelleta.

4. Tietoja, jotka katsotaan luottamuksellisiksi unionin tai kansallisten sääntöjen, kuten liikesalaisuuksia koskevien sääntöjen mukaisesti, saa vaihtaa komission ja muiden asianomaisten viranomaisten kanssa tämän direktiivin mukaisesti vain silloin, kun tällainen vaihtaminen on välttämätöntä tämän direktiivin soveltamiseksi, sanotun kuitenkaan rajoittamatta SEUT 346 artiklan soveltamista. Tietoja saa vaihtaa ainoastaan silloin, kun tiedot ovat merkityksellisiä ja oikeasuhteisia tällaisen vaihdon tarkoituksen kannalta. Tiedonvaihdossa on säilytettävä kyseisten tietojen luottamuksellisuus sekä kriittisten toimijoiden turvallisuusedut ja kaupalliset edut ottaen samalla huomioon jäsenvaltioiden turvallisuus.

5. Tällä direktiivillä ei rajoiteta jäsenvaltioiden velvollisuutta turvata kansallinen turvallisuus ja puolustus eikä niiden valtuuksia suojata muita keskeisiä valtiolle kuuluvia tehtäviä, mukaan lukien valtion alueellisen koskemattomuuden turvaaminen ja yleisen järjestyksen ylläpitäminen.

6. Tätä direktiiviä ei sovelleta julkishallinnon elimiin, jotka toimivat kansallisen turvallisuuden, yleisen turvallisuuden, puolustuksen tai lainvalvonnan alalla, mukaan lukien rikosten tutkinta, selvittäminen ja syytteenpano.

7. Jäsenvaltiot voivat päättää, että 11 artiklan ja III, IV ja VI luvun säännöksiä ei sovelleta lainkaan tai kaikilta osin sellaisiin tiettyihin kriittisiin toimijoihin, jotka toimivat kansallisen turvallisuuden, yleisen turvallisuuden, puolustuksen tai lainvalvonnan alalla, muun muassa rikosten tutkintaan, selvittämiseen ja syytteenpanoon liittyvissä toimitissa, tai jotka tarjoavat palveluja yksinomaan tämän artiklan 6 kohdassa tarkoitetuille julkishallinnon elimille.

8. Tässä direktiivissä säädettyihin velvoitteisiin ei kuulu sellaisten tietojen toimittaminen, joiden ilmaiseminen olisi vastoin jäsenvaltion keskeisiä kansalliseen turvallisuuteen, yleiseen turvallisuuteen tai puolustukseen liittyviä etuja.

9. Tämä direktiivi ei vaikuta henkilötietojen suojaa koskevan unionin lainsäädännön eikä etenkin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 ⁽²⁸⁾ ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/58/EY ⁽²⁹⁾ soveltamiseen.

2 artikla

Määritelmät

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- 1) 'kriittisellä toimijalla' julkista tai yksityistä yhteisöä, jonka jäsenvaltio on 6 artiklan mukaisesti määrittänyt kuuluvan johonkin liitteessä olevan taulukon kolmannessa sarakkeessa esitetystä luokista;
- 2) 'häiriönsietokyvyllä' kriittisen toimijan kykyä ehkäistä, torjua ja lieventää poikkeamia, suojautua niiltä, vaimentaa niiden vaikutuksia, reagoida ja sopeutua niihin sekä palautua niistä;
- 3) 'poikkeamalla' tapahtumaa, joka voi merkittävästi häiritä tai joka häiritsee keskeisen palvelun tarjoamista, myös silloin, kun se vaikuttaa kansallisiin järjestelmiin, joilla ylläpidetään oikeusvaltiota;
- 4) 'kriittisellä infrastruktuurilla' hyödykettä, tilaa, laitteistoa, verkostoa tai järjestelmää tai osaa hyödykkeestä, tilasta, laitteistosta, verkostosta tai järjestelmästä, joka on välttämätön keskeisen palvelun tarjoamiseksi;
- 5) 'keskeisellä palvelulla' palvelua, joka on olennainen välttämättömien yhteiskunnan toimintojen, taloudellisen toiminnan, kansanterveyden, yleisen turvallisuuden tai ympäristön ylläpitämiseksi;
- 6) 'riskillä' poikkeaman aiheuttaman menetyksen tai häiriön mahdollisuutta, joka ilmaistaa tällaisen menetyksen tai häiriön suuruuden ja kyseisen poikkeaman toteutumisen todennäköisyyden yhdistelmänä;
- 7) 'riskinarvioinnilla' kokonaisprosessia, jonka avulla määritetään riskin luonne ja laajuus tunnistamalla ja analysoimalla sellaiset mahdolliset asiaankuuluvat uhat, heikkoudet ja vaarat, jotka voivat johtaa poikkeamaan, ja arvioidaan mahdollinen kyseisen poikkeaman aiheuttama keskeisen palvelun tarjonnan menetys tai häiriytyminen.
- 8) 'standardilla' Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1025/2012 ⁽³⁰⁾ 2 artiklan 1 alakohdassa määriteltyä standardia;

⁽²⁸⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojasetus) (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1).

⁽²⁹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/58/EY, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2002, henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla (EYVL L 201, 31.7.2002, s. 37).

⁽³⁰⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1025/2012, annettu 25 päivänä lokakuuta 2012, eurooppalaisesta standardoinnista, neuvoston direktiivien 89/686/ETY ja 93/15/ETY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 94/9/EY, 94/25/EY, 95/16/EY, 97/23/EY, 98/34/EY, 2004/22/EY, 2007/23/EY, 2009/23/EY ja 2009/105/EY muuttamisesta ja neuvoston päätöksen 87/95/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 1673/2006/EY kumoamisesta (EUVL L 316, 14.11.2012, s. 12).

- 9) 'teknisellä eritelmällä' asetuksen (EU) N:o 1025/2012 2 artiklan 4 alakohdassa määriteltyä teknistä eritelmää;
- 10) 'julkishallinnon toimijalla' jäsenvaltiossa kansallisen lainsäädännön mukaisesti sellaiseksi tunnustettua toimijaa, lukuun ottamatta oikeuslaitosta, parlamentteja tai keskuspankkeja, ja joka täyttää seuraavat kriteerit:
- a) se on perustettu tyydyttämään yleisen edun mukaisia tarpeita, eikä sillä ole teollista tai kaupallista luonnetta;
 - b) se on oikeushenkilö tai sillä on lain nojalla oikeus toimia toisen sellaisen toimijan puolesta, joka on oikeushenkilö;
 - c) sen rahoituksesta suurin osa on peräisin valtion viranomaisilta tai muilta keskustason julkisoikeudellisilta laitoksilta, sen johto on näiden viranomaisten tai laitosten valvonnan alainen, tai valtion viranomaiset tai muut keskustason julkisoikeudelliset laitokset nimittävät yli puolet sen hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenistä;
 - d) sillä on valtuudet osoittaa luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille hallinnollisia tai sääntelyyn liittyviä päätöksiä, jotka vaikuttavat näiden oikeuksiin liittyen henkilöiden, tavaroiden, palvelujen tai pääoman liikkuvuuteen rajojen yli.

3 artikla

Vähimmäistason yhdenmukaistaminen

Tämä direktiivi ei estä jäsenvaltioita hyväksymästä tai pitämästä voimassa kansallisen lainsäädännön säännöksiä, joiden tarkoituksena on saavuttaa korkeatasoisempi kriittisten toimijoiden häiriönsietokyky edellyttäen, että tällaiset säännökset ovat yhdenmukaisia unionin oikeuden mukaisten jäsenvaltioiden velvollisuuksien kanssa.

II LUKU

KRIITTISTEN TOIMIJOIDEN HÄIRIÖNSIETOKYKYÄ KOSKEVAT KANSALLISET KEHYKSET

4 artikla

Kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä koskeva strategia

1. Kuulemisen jälkeen, joka on mahdollisuuksien mukaan avoin asianomaisille sidosryhmille, kunkin jäsenvaltion on hyväksyttävä viimeistään 17 päivänä tammikuuta 2026 strategia kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvyn parantamiseksi, jäljempänä 'strategia'. Strategiassa on esitettävä strategiset tavoitteet ja poliittiset toimenpiteet, jotka perustuvat asiaankuuluviin olemassa oleviin kansallisiin ja alakohtaisiin strategioihin, suunnitelmiin tai samanlaisiin asiakirjoihin, kriittisten toimijoiden hyvän häiriönsietokyvyn saavuttamiseksi ja ylläpitämiseksi, ja sen on katettava vähintään liitteessä esitetyt toimialat.
2. Jokaisen strategian on sisällettävä vähintään seuraavat seikat:
 - a) strategiset tavoitteet ja painopisteet kriittisten toimijoiden yleisen häiriönsietokyvyn parantamiseksi ottaen huomioon rajat ylittävät ja eri toimialojen riippuvuudet ja keskinäiset riippuvuussuhteet;
 - b) ohjauskehys strategisten tavoitteiden ja painopisteiden saavuttamiseksi, mukaan lukien kuvaus eri viranomaisten, kriittisten toimijoiden ja muiden strategian täytäntöönpanoon osallistuvien tahojen tehtävistä ja vastuista;
 - c) kuvaus kriittisten toimijoiden yleisen häiriönsietokyvyn parantamiseen tarvittavista toimenpiteistä, mukaan lukien kuvaus 5 artiklassa tarkoitetusta riskinarvioinnista;
 - d) kuvaus prosessista, jolla kriittiset toimijat määritetään;

- e) kuvaus kriittisiä toimijoita tukevasta prosessista tämän luvun mukaisesti, mukaan lukien toimenpiteet, joilla tehostetaan julkisen sektorin ja yksityisen sektorin sekä julkisten ja yksityisten toimijoiden välistä yhteistyötä;
- f) luettelo tärkeimmistä strategian täytäntöönpanoon osallistuvista viranomaisista ja sidosryhmistä, jotka eivät ole kriittisiä toimijoita;
- g) toimintapuitteet tämän direktiivin mukaisten toimivaltaisten viranomaisten, jäljempänä 'toimivaltaiset viranomaiset', ja direktiivin (EU) 2022/2555 mukaisten toimivaltaisten viranomaisten väliselle koordinoinnille kyberturvallisuusriskejä, kyberuhkia ja kyberturvallisuuspoikkeamia sekä muita kuin kyberturvallisuusriskejä, kyberuhkia ja kyberturvallisuuspoikkeamia koskevaa tiedonvaihtoa ja valvontatehtävien suorittamista varten;
- h) kuvaus jo käytössä olevista toimenpiteistä, joiden tarkoituksena on helpottaa komission suosituksen 2003/361/EY⁽³¹⁾ liitteessä tarkoitettujen, kyseisen jäsenvaltion kriittisiksi toimijoiksi määrittämien pienten ja keskisuurten yritysten tämän direktiivin III luvun mukaisten velvoitteiden täytäntöönpanoa.

Asianomaisille sidosryhmille mahdollisuuksien mukaan avoimen kuulemisen jälkeen jäsenvaltioiden strategiat on päivitettävä vähintään neljän vuoden välein.

3. Jäsenvaltioiden on toimitettava kansalliset strategiansa ja niiden merkittävät päivitykset komissiolle kolmen kuukauden kuluessa niiden hyväksymisestä.

5 artikla

Jäsenvaltioiden suorittama riskinarviointi

1. Siirretään komissiolle valta antaa viimeistään 17 päivänä marraskuuta 2023 23 artiklan mukaisesti delegoitu säädös, jolla täydennetään tätä direktiiviä vahvistamalla ei-tyhjentävä luettelo keskeisistä palveluista liitteessä tarkoitetuilla toimialoilla ja alasektoreilla. Kyseistä keskeisten palvelujen luetteloä käyttävät toimivaltaiset viranomaiset, joiden on tehtävä riskiarviointi, jäljempänä 'jäsenvaltion riskinarviointi', viimeistään 17 päivänä tammikuuta 2026 ja sen jälkeen tarvittaessa ja vähintään neljän vuoden välein. Toimivaltaisten viranomaisten on käytettävä jäsenvaltion riskinarviointeja kriittisten toimijoiden määrittämiseksi 6 artiklan mukaisesti ja näiden kriittisten toimijoiden avustamiseksi 13 artiklassa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamisessa.

Jäsenvaltion riskinarvioinneissa on käsiteltävä merkityksellisiä luonnonriskejä ja ihmisen aiheuttamia riskejä, mukaan lukien useita toimialoja koskevat tai rajat ylittävät riskit, onnettomuudet, luonnonkatastrofit, kansanterveyteen kohdistuvat uhat sekä hybridiuhat tai muut vihamieliset uhat, mukaan lukien Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2017/541 tarkoitettut terrorismirikokset⁽³²⁾.

2. Tehdessään jäsenvaltion riskinarviointeja jäsenvaltioiden on otettava huomioon vähintään seuraavat:

- a) päätöksen N:o 1313/2013/EU 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti tehtävä yleinen riskinarviointi;
- b) muut merkitykselliset riskinarvioinnit, jotka tehdään asiaankuuluvien alakohtaisten unionin säädösten, mukaan lukien Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2017/1938⁽³³⁾ ja (EU) 2019/941⁽³⁴⁾ sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivit 2007/60/EY⁽³⁵⁾ ja 2012/18/EU⁽³⁶⁾, vaatimusten mukaisesti;

⁽³¹⁾ Komission suositus 2003/361/EY, annettu 6 päivänä toukokuuta 2003, mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä (EUVL L 124, 20.5.2003, s. 36).

⁽³²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2017/541, annettu 15 päivänä maaliskuuta 2017, terrorismin torjumisesta sekä neuvoston puitepäätöksen 2002/475/YOS korvaamisesta sekä neuvoston päätöksen 2005/671/YOS muuttamisesta (EUVL L 88, 31.3.2017, s. 6).

⁽³³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/1938, annettu 25 päivänä lokakuuta 2017, toimista kaasun toimitusvarmuuden turvaamiseksi ja asetuksen (EU) N:o 994/2010 kumoamisesta (EUVL L 280, 28.10.2017, s. 1).

⁽³⁴⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/941, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, riskeihin varautumisesta sähköalalla ja direktiivin 2005/89/EY kumoamisesta (EUVL L 158, 14.6.2019, s. 1).

⁽³⁵⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2007/60/EY, annettu 23 päivänä lokakuuta 2007, tulvariskien arvioinnista ja hallinnasta (EUVL L 288, 6.11.2007, s. 27).

⁽³⁶⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/18/EU, annettu 4 päivänä heinäkuuta 2012, vaarallisista aineista aiheutuvien suuronnettomuusvaarojen torjunnasta sekä neuvoston direktiivin 96/82/EY muuttamisesta ja myöhemmästä kumoamisesta (EUVL L 197, 24.7.2012, s. 1).

- c) asiaankuuluvat riskit, jotka johtuvat siitä, missä määrin liitteessä tarkoitettut toimialat ovat riippuvaisia toisistaan, mukaan lukien se, missä määrin riippuvuudet johtuvat muissa jäsenvaltioissa ja kolmansissa maissa toimivista toimijoista, ja yhdellä toimialalla tapahtuvan merkittävän häiriön mahdolliset vaikutukset muihin toimialoihin, mukaan lukien kaikki kansalaisiin ja sisämarkkinoihin kohdistuvat riskit;
- d) 15 artiklan mukaisesti ilmoitettuja poikkeamia koskevat tiedot.

Ensimmäisen alakohdan c alakohdtaa sovellettaessa jäsenvaltioiden on tarvittaessa tehtävä yhteistyötä muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten ja kolmansien maiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa.

3. Jäsenvaltioiden on asetettava jäsenvaltion riskinarviointien olennaiset seikat 6 artiklan mukaisesti määrittämiensä kriittisten toimijoiden saataville, olennaisissa tapauksissa keskitettyjen yhteyspisteidensä kautta. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kriittisille toimijoille toimitetuilla tiedoilla avustetaan niitä 12 artiklassa tarkoitettujen riskinarviointien tekemisessä ja niiden häiriönsietokyvyn varmistamiseen tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamisessa 13 artiklan mukaisesti.

4. Kolmen kuukauden kuluessa jäsenvaltion riskinarvioinnin suorittamisesta jäsenvaltion on toimitettava komissiolle olennaiset tiedot kyseisen jäsenvaltion määritetyistä riskityypeistä ja jäsenvaltion riskinarviointien tuloksista kullakin liitteessä tarkoitettulla toimialalla ja alasektorilla.

5. Komissio laatii yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa vapaaehtoisen yhteisen raportointimallin 4 kohdan noudattamiseksi.

6 artikla

Kriittisten toimijoiden määrittäminen

1. Kunkin jäsenvaltioiden on määritettävä viimeistään 17 päivänä heinäkuuta 2026 kriittiset toimijat liitteessä tarkoitetuilla toimialoilla ja alasektoreilla.
2. Määrittäessään 1 kohdassa tarkoitettujen kriittisten toimijoiden jäsenvaltion on otettava huomioon sen jäsenvaltion riskinarvioinnin tulokset ja strategia ja sovellettava kaikkia seuraavia perusteita:
- a) toimija tarjoaa yhtä tai useampaa keskeistä palvelua;
- b) toimija toimii ja sen kriittinen infrastruktuuri sijaitsee kyseisen jäsenvaltion alueella; ja
- c) poikkeamalla olisi 7 artiklan 1 kohdassa määriteltyjä merkittäviä haitallisia vaikutuksia toimijan yhden tai useamman kyseisen keskeisen palvelun tarjoamiseen tai muiden keskeisten palvelujen tarjoamiseen liitteessä tarkoitetuilla kyseisestä palvelusta riippuvaisilla toimialoilla.
3. Kunkin jäsenvaltion on laadittava 2 kohdan mukainen luettelo määritetyistä kriittisistä toimijoista ja varmistettava, että niille ilmoitetaan, että ne on määritetty kriittisiksi toimijoiksi, yhden kuukauden kuluessa määrittämisestä. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava kyseisille kriittisille toimijoille niiden III ja IV luvun mukaiset velvoitteet ja päivämäärä, josta lukien niihin sovelletaan näitä säännöksiä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 8 artiklan soveltamista. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava liitteessä olevan taulukon 3, 4 ja 8 kohdassa esitetyillä aloilla toimiville kriittisille toimijoille, että niillä ei ole III ja IV luvun mukaisia velvoitteita, ellei kansallisissa toimenpiteissä toisin määrää.

Asianomaisiin kriittisiin toimijoihin sovelletaan III lukua 10 kuukauden kuluttua tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua ilmoituspäivästä lukien.

4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että niiden tämän direktiivin mukaiset toimivaltaiset viranomaiset ilmoittavat direktiivin (EU) 2022/2555 mukaisille toimivaltaisille viranomaisille jäsenvaltioiden tämän artiklan mukaisesti määrittämät kriittiset toimijat yhden kuukauden kuluessa niiden määrittämisestä. Ilmoituksessa täsmennetään tarvittaessa, että asianomaiset kriittiset toimijat ovat tämän direktiivin liitteessä olevan taulukon 3, 4 ja 8 kohdassa tarkoitetuilla aloilla toimivia toimijoita eikä niillä ole tämän direktiivin III ja IV luvun mukaisia velvoitteita.

5. Jäsenvaltioiden on tarvittaessa ja joka tapauksessa vähintään neljän vuoden välein tarkistettava ja tarvittaessa päivitettävä 3 kohdassa tarkoitettu luettelo kriittisistä toimijoista. Kun kyseiset päivitykset johtavat uusien kriittisten toimijoiden määrittämiseen, sovelletaan 3 ja 4 kohtaa kyseisiin uusiin kriittisiin toimijoihin. Lisäksi jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimijoille, joita ei tällaisen päivityksen perusteella enää määritetä kriittisiksi toimijoiksi, ilmoitetaan oikea-aikaisesti asiasta ja siitä, ettei niihin enää sovelleta III luvun mukaisia velvoitteita kyseisen ilmoituksen vastaanottamis-päivästä lukien.

6. Komissio laatii yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa suosituksia ja ei-sitovia ohjeita jäsenvaltioiden tueksi kriittisten toimijoiden määrittämisessä.

7 artikla

Merkittävä haitallinen vaikutus

1. Määrittäessään 6 artiklan 2 kohdan c alakohdassa tarkoitettua haitallisen vaikutuksen merkitystä jäsenvaltioiden on otettava huomioon seuraavat perusteet:

- a) asianomaisen toimijan tarjoamasta keskeisestä palvelusta riippuvaisten käyttäjien lukumäärä;
- b) missä määrin muut liitteessä tarkoitettut toimialat ja alasektorit ovat riippuvaisia kyseisestä keskeisestä palvelusta;
- c) vaikutukset, joita poikkeamalla voisi vakavuutensa ja kestoensa perusteella olla talouden ja yhteiskunnan toimintoihin, ympäristöön, yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen tai väestön terveyteen;
- d) toimijan markkinaosuus kyseisen keskeisen palvelun tai asianomaisten keskeisten palvelujen markkinoilla;
- e) maantieteellinen alue, johon poikkeama voisi vaikuttaa, mukaan lukien rajat ylittävät vaikutukset, ottaen huomioon haavoittuvuus, joka on yhteydessä saarialueiden, kaukaisten alueiden tai vuoristoalueiden kaltaisten tietäntyyppisten maantieteellisten alueiden eristyneisyyden asteeseen;
- f) toimijan merkitys keskeisen palvelun riittävän tason ylläpitämisessä ottaen huomioon kyseisen keskeisen palvelun tarjoamista koskevien vaihtoehtoisten keinojen saatavuus.

2. Kunkin jäsenvaltion on toimitettava komissiolle 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti kriittisten toimijoiden määrittämisen jälkeen viipymättä seuraavat tiedot:

- a) luettelo keskeisistä palveluista kyseisessä jäsenvaltiossa, jos siellä on muita keskeisiä palveluja kuin 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja keskeisiä palveluja;
- b) kullakin liitteessä esitetyllä toimialalla ja alasektorilla ja kutakin keskeistä palvelua varten määritettyjen kriittisten toimijoiden lukumäärä;
- c) mahdolliset yhden tai useamman 1 kohdassa esitetyn perusteen täsmentämiseen sovellettavat kynnsarvot.

Ensimmäisen alakohdan c alakohdassa tarkoitettua kynnsarvot voidaan esittää sellaisenaan tai koosteena.

Jäsenvaltioiden on sen jälkeen toimitettava ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua tiedot tarvittaessa ja vähintään neljän vuoden välein.

3. Komissio antaa 19 artiklassa tarkoitettua kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevää ryhmää kuultuaan ei-sitovia suuntaviivoja tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen perusteiden soveltamisen helpottamiseksi, ottaen huomioon tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tiedot.

*8 artikla***Pankkitoiminnan, finanssimarkkinoiden infrastruktuurin ja digitaalisen infrastruktuurin aloilla toimivat kriittiset toimijat**

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 11 artiklaa ja III, IV ja VI lukua ei sovelleta kriittisiin toimijoihin, jotka ne ovat määrittäneet liitteessä olevan taulukon 3, 4 ja 8 kohdassa esitetyillä toimialoilla. Jäsenvaltiot voivat hyväksyä tai pitää voimassa kansallisen lainsäädännön säännöksiä saavuttaakseen korkeamman häiriönsietokyvyn tason kyseisten kriittisten toimijoiden osalta edellyttäen, että kyseiset säännökset ovat sovellettavan unionin oikeuden mukaisia.

*9 artikla***Toimivaltaiset viranomaiset ja keskitetty yhteyspiste**

1. Kunkin jäsenvaltion on nimettävä tai perustettava yksi tai useampi toimivaltainen viranomainen, joka vastaa tämän direktiivin säännösten asianmukaisesta soveltamisesta ja tarvittaessa täytäntöönpanosta kansallisella tasolla.

Tämän direktiivin liitteessä olevan taulukon 3 ja 4 kohdassa esitettyjen toimialojen kriittisten toimijoiden osalta toimivaltaisia viranomaisia ovat periaatteessa asetuksen (EU) 2022/2554 46 artiklassa tarkoitetut toimivaltaiset viranomaiset. Tämän direktiivin liitteessä olevan taulukon 8 kohdassa esitettyjen toimialan kriittisten toimijoiden osalta toimivaltaiset viranomaiset ovat periaatteessa direktiivin (EU) 2022/2555 mukaisia toimivaltaisia viranomaisia. Jäsenvaltiot voivat nimetä tämän direktiivin liitteessä olevan taulukon 3, 4 ja 8 kohdassa esitetyille toimialoille muun toimivaltaisen viranomaisen voimassa olevien kansallisten kehysten mukaisesti.

Nimettäessä tai perustaessaan useamman kuin yhden toimivaltaisen viranomaisen jäsenvaltioiden on esitettävä selvästi kunkin kyseisen viranomaisen tehtävät ja varmistettava, että ne tekevät tehokasta yhteistyötä tämän direktiivin mukaisten tehtäviensä hoitamisessa, mukaan lukien 2 kohdassa tarkoitetun keskitetyn yhteyspisteen nimeäminen ja toiminta.

2. Kunkin jäsenvaltion on nimettävä tai perustettava yksi keskitetty yhteyspiste, jotta rajat ylittävä yhteistyö muiden jäsenvaltioiden keskitettyjen yhteyspisteiden kanssa sekä 19 artiklassa tarkoitetun kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevän ryhmän kanssa voidaan varmistaa, jäljempänä 'keskitetty yhteyspiste'. Tarvittaessa jäsenvaltion on nimettävä sen keskitetty yhteyspiste toimivaltaisen viranomaisen yhteyteen. Tarvittaessa jäsenvaltio voi myös säätää, että sen keskitetty yhteyspiste hoitaa yhteydenpidon komission kanssa ja varmistaa yhteistyön kolmansien maiden kanssa.

3. Keskitettyjen yhteyspisteiden on toimitettava viimeistään 17 päivänä heinäkuuta 2028 ja sen jälkeen kahden vuoden välein komissiolle ja 19 artiklassa tarkoitetulle kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevälle ryhmälle yhteenvetokertomus saamistaan ilmoituksista, mukaan lukien ilmoitusten lukumäärä, ilmoitettujen poikkeamien luonne ja 15 artiklan 3 kohdan mukaisesti toteutetut toimet.

Komissio laatii yhteistyössä kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevän ryhmän kanssa yhteisen raportointimallin. Toimivaltaiset viranomaiset voivat vapaaehtoisesti käyttää kyseistä yhteistä raportointimallia ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettujen yhteenvetokertomusten toimittamiseen.

4. Kunkin jäsenvaltion on varmistettava, että sen toimivaltaisella viranomaisella ja keskitetyllä yhteyspisteellä on valtuudet ja riittävät taloudelliset, henkilöstö- ja tekniset voimavarat, jotta ne voivat suorittaa niille osoitetut tehtävät tuloksekkaasti ja tehokkaasti.

5. Kunkin jäsenvaltion on varmistettava, että sen toimivaltainen viranomainen kuulee tarvittaessa ja unionin ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti muita asianomaisia kansallisia viranomaisia, mukaan lukien pelastuspalvelusta, lainvalvonnasta ja henkilötietojen suojasta vastaavia viranomaisia, sekä kriittisiä toimijoita ja asianomaisia osapuolia ja tekee yhteistyötä niiden kanssa.

6. Kunkin jäsenvaltion on varmistettava, että sen tämän direktiivin mukaisesti toimivaltainen viranomainen tekee yhteistyötä ja vaihtaa tietoja toimivaltaisten viranomaisten kanssa direktiivin (EU) 2022/2555 mukaisesti asioissa, jotka koskevat kriittisiin toimijoihin vaikuttavia kyberturvallisuusriskejä, kyberturvallisuushkia ja kyberturvallisuuspoikkeamia sekä muita kuin kyberturvallisuusriskejä, kyberuhkia ja kyberturvallisuuspoikkeamia, mukaan lukien sen toimivaltaisen viranomaisen sekä direktiivin (EU) 2022/2555 mukaisten toimivaltaisten viranomaisten toteuttamat olennaiset toimenpiteet.

7. Kunkin jäsenvaltion on kolmen kuukauden kuluessa toimivaltaisen viranomaisen ja keskitetyn yhteyspisteen nimeämisestä tai perustamisesta ilmoitettava komissiolle heidän henkilöllisyytensä ja tämän direktiivin mukaiset tehtävät ja vastuut, yhteystiedot sekä näiden tietojen mahdolliset myöhemmät muutokset. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle, jos ne päättävät nimetä muun viranomaisen kuin 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettujen toimivaltaisten viranomaisten toimivaltaisiksi viranomaisiksi liitteessä olevan taulukon 3, 4 ja 8 kohdassa esitetyille toimialoille kriittisten toimijoiden osalta. Kunkin jäsenvaltion on julkistettava toimivaltaisen viranomaisen ja keskitetyn yhteyspisteen henkilöllisyys.

8. Komissio asettaa keskitettyjen yhteyspisteiden luettelon julkisesti saataville.

10 artikla

Jäsenvaltioiden tuki kriittisille toimijoille

1. Jäsenvaltioiden on tuettava kriittisiä toimijoita niiden häiriönsietokyvyn parantamiseksi. Kyseiseen tukeen voi kuulua ohjemateriaalin ja menetelmien laatiminen, tuki kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä testaavien harjoitusten järjestämisessä ja niiden henkilöstön neuvonta ja koulutus. Sanotun kuitenkin rajoittamatta sovellettavia valtiontukisääntöjä, jäsenvaltiot voivat myöntää kriittisille toimijoille rahoitusta silloin, kun se on tarpeen ja perusteltavissa yleisen edun mukaisten tavoitteiden kannalta.

2. Kunkin jäsenvaltion on varmistettava, että sen toimivaltaiset viranomaiset tekevät yhteistyötä ja vaihtavat tietoja ja hyviä käytäntöjä liitteessä esitettyjen toimialojen kriittisten toimijoiden kanssa.

3. Jäsenvaltioiden on helpotettava kriittisten toimijoiden välistä vapaaehtoista tiedonvaihtoa tämän direktiivin soveltamisalaa kuuluvissa asioissa, erityisesti turvallisuusluokiteltuja ja arkaluonteisia tietoja, kilpailua ja henkilötietojen suojaa koskevan unionin ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

11 artikla

Jäsenvaltioiden välinen yhteistyö

1. Jäsenvaltioiden on tarvittaessa kuultava toisiaan kriittisistä toimijoista varmistaakseen tämän direktiivin johdonmukaisen soveltamisen. Tällaisia kuulemisia on käytävä erityisesti sellaisten kriittisten toimijoiden osalta, jotka

- a) käyttävät kriittistä infrastruktuuria, jolla on fyysinen yhteys kahden tai useamman jäsenvaltion välillä;
- b) ovat osa yhtiörakenteita, jotka liittyvät tai ovat yhteydessä muiden jäsenvaltioiden kriittisiin toimijoihin;
- c) on määritetty kriittisiksi toimijoiksi yhdessä jäsenvaltiossa ja jotka tarjoavat keskeisiä palveluja toisiin jäsenvaltioihin tai toisissa jäsenvaltioissa.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetuilla kuulemisilla on pyrittävä parantamaan kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä ja mahdollisuuksien mukaan vähentämään niiden hallinnollista raskautta.

III LUKU

KRIITTISTEN TOIMIJOIDEN HÄIRIÖNSIETOKYKY

12 artikla

Kriittisten toimijoiden suorittama riskinarviointi

1. Sen estämättä, mitä 6 artiklan 3 kohdan toisessa alakohdassa säädetään määräajan osalta, jäsenvaltioiden on varmistettava, että kriittiset toimijat suorittavat riskinarvioinnin yhdeksän kuukauden kuluessa 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitettun ilmoituksen vastaanottamisesta, tarvittaessa myöhemmin ja vähintään neljän vuoden välein jäsenvaltioiden riskinarvioinnin ja muiden asiaan liittyvien tiedonlähteiden perusteella, jotta voidaan arvioida kaikki merkitykselliset riskit, jotka voivat estää niitä tarjoamasta asianomaisia olennaisia palveluja, jäljempänä 'kriittisen toimijan riskinarviointi'.

2. Kriittisten toimijoiden riskinarvioinneissa on otettava huomioon kaikki merkitykselliset luonnon ja ihmisen aiheuttamat riskit, jotka voivat johtaa poikkeamaan, mukaan lukien toimialojen tai rajatylittävät riskit, onnettomuudet, luonnonkatastrofit, kansanterveydelliset hätätilanteet ja hybridiuhat ja muut vihamieliset uhat, mukaan lukien direktiivissä (EU) 2017/541 säädetyt terrorismirikokset. Kriittisen toimijan riskinarvioinnissa on otettava huomioon se, missä määrin muut liitteessä tarkoitettujen toimialojen toimijat ovat riippuvaisia kriittisen toimijan tarjoamasta keskeisestä palvelusta, mukaan lukien tapauksen mukaan myös naapurijäsenvaltioissa ja kolmansissa maissa.

Jos kriittinen toimija on tehnyt muita riskinarvioiteja tai laatinut asiakirjoja sellaisten muiden säädösten velvoitteiden mukaisesti, jotka ovat merkityksellisiä kriittisen toimijan riskinarvioinnissa, se voi käyttää kyseisiä arvioiteja ja asiakirjoja täyttääkseen tässä artiklassa säädetyt vaatimukset. Suorittaessaan valvontatehtäviään toimivaltainen viranomainen voi todeta, että kriittisen toimijan suorittama voimassa oleva riskinarviointi, jossa käsitellään tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuja riskejä ja riippuvuuksien laajuutta, on kokonaan tai osittain tämän artiklan mukaisten velvoitteiden mukainen.

13 artikla

Kriittisten toimijoiden toimenpiteet häiriönsietokyvyn varmistamiseksi

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kriittiset toimijat toteuttavat häiriönsietokykynsä varmistamiseksi asianmukaisia ja oikeasuhteisia teknisiä, turvallisuuteen liittyviä ja organisatorisia toimenpiteitä, jotka perustuvat jäsenvaltioiden toimittamiin asiaankuuluviin tietoihin ja ovat riskinarvioinnin ja kriittisten toimijoiden riskinarviointien tulosten mukaisia, mukaan lukien toimenpiteet, jotka ovat tarpeen,
 - a) poikkeamien syntymisen estämiseksi, ottaen asianmukaisesti huomioon katastrofiriskien vähentämiseen ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen liittyvät toimenpiteet;
 - b) niiden tilojen ja kriittisen infrastruktuurin riittävän fyysisen suojauksen varmistamiseksi ottaen asianmukaisesti huomioon sellaiset toimenpiteet kuin aidan asentaminen, esteiden pystyttäminen, kehävalvontavälineet ja -käytännöt sekä ilmaisulaitteet ja kulunvalvonta;
 - c) poikkeamien seurauksiin vastaamiseksi ja niiden torjumiseksi ja lieventämiseksi ottaen asianmukaisesti huomioon riskien- ja kriisinhallintamenettelyjen ja -käytäntöjen ja hälytyskäytäntöjen toteuttaminen;
 - d) poikkeamista palautumiseksi, ottaen asianmukaisesti huomioon liiketoiminnan jatkuvuuteen liittyvät toimenpiteet ja vaihtoehtoisten toimitusketjujen kartoittaminen, jotta keskeisen palvelun tarjoamista voidaan jatkaa;
 - e) asianmukaisen henkilöstöturvallisuuden hallinnan varmistamiseksi, ottaen asianmukaisesti huomioon sellaiset toimenpiteet kuin kriittisiä tehtäviä hoitavien henkilöstöryhmien määrittäminen, pääsyoikeuksien vahvistaminen tiloihin, kriittiseen infrastruktuuriin ja arkaluonteisiin tietoihin pääsemiseksi, taustatarkastuksia koskevien menettelyjen käyttöönottoaminen 14 artiklan mukaisesti ja sellaisten henkilöryhmien määrittäminen, joilta tällaisia taustatarkastuksia vaaditaan, sekä asianmukaisten koulutusvaatimusten ja pätevyyskriteerien vahvistaminen;
 - f) a–e alakohdassa tarkoitetuista toimenpiteistä tiedottamiseksi asianomaiselle henkilöstölle ottaen asianmukaisesti huomioon koulutus, tiedotusmateriaalit ja harjoitukset.

Ensimmäisen alakohdan e alakohtaa sovellettaessa jäsenvaltioiden on varmistettava, että kriittiset toimijat ottavat huomioon ulkopuolisten palveluntarjoajien henkilöstön määriteltäessä kriittisiä tehtäviä hoitavia henkilöstöryhmiä.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kriittiset toimijat ovat laatineet ja ottaneet käyttöön häiriönsietokykyä koskevan suunnitelman tai vastaavan asiakirjan tai asiakirjat, joissa kuvataan 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden mukaisia toimenpiteitä ja ne ovat merkityksellisiä tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden kannalta, ne voivat soveltaa kyseisiä asiakirjoja ja täyttääkseen tämän artiklan vaatimukset. Suorittaessaan valvontatehtäviään toimivaltainen viranomainen voi todeta, että kriittisen toimijan voimassa olevat häiriönsietokykyä tehostavat toimenpiteet, joissa käsitellään tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja teknisiä, turvallisuuteen liittyviä ja organisatorisia toimenpiteitä asianmukaisella ja kohtuullisella tavalla, ovat joko osittain tai kokonaan tämän artiklan mukaisten velvoitteiden mukaiset.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kukin kriittinen toimija nimeää yhteyshenkilön tai vastaavan yhteyspisteeksi toimivaltaisille viranomaisille.

4. Komissio järjestää kriittisen toimijan määrittäneen jäsenvaltion pyynnöstä ja asianomaisen kriittisen toimijan suostumuksella neuvontaoperaatioita, jotka toteutetaan 18 artiklan 6, 8 ja 9 kohdassa säädettyjen järjestelyjen mukaisesti ja joiden tarkoituksena on neuvoa asianomaista kriittistä toimijaa sen III luvun mukaisten velvoitteiden täyttämiseksi. Neuvontaoperaation on raportoitava havainnoistaan komissiolle sekä kyseiselle jäsenvaltiolle ja asianomaiselle kriittiselle toimijalle.

5. Komissio hyväksyy 19 artiklassa tarkoitettua kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevää ryhmää kuultuaan ei-sitovia suuntaviivoja, joissa täsmennetään tekniset, turvallisuuteen liittyvät ja organisatoriset toimenpiteet, joita voidaan toteuttaa tämän artiklan 1 kohdan nojalla.

6. Komissio hyväksyy täytäntöönpanosäädökset, joissa säädetään tarvittavista tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden soveltamiseen liittyvistä teknisistä ja menetelmiä koskevista eritelmistä. Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 24 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

14 artikla

Taustatarkistukset

1. Jäsenvaltioiden on täsmennettävä edellytykset, joiden mukaisesti kriittiset toimijat voivat asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa ja ottaen huomioon jäsenvaltion riskinarvioinnin esittää taustan tarkistusta koskevia pyyntöjä henkilöistä,

- a) joilla on kriittisen toimijan sisällä tai sitä hyödyttävä arkaluonteinen rooli, erityisesti kriittisen toimijan häiriönsietokyvyn kannalta;
- b) joilla on valtuudet päästä suoraan tai etäyhteydellä sen tiloihin, tietoihin tai valvontajärjestelmiin, myös kriittisen toimijan turvallisuuden yhteydessä;
- c) joita harkitaan otettavaksi a tai b alakohdassa esitettyjen kriteerien mukaisiin tehtäviin.

2. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen pyynnöt on arvioitava kohtuullisessa ajassa ja käsiteltävä kansallisen lainsäädännön ja menettelyjen sekä asiaankuuluvan ja sovellettavan unionin oikeuden, muun muassa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/680, mukaisesti⁽³⁷⁾. Taustatarkistusten on oltava oikeasuhteisia ja rajattuja siihen, mikä on välttämätöntä. Ne on toteutettava ainoastaan asianomaiseen kriittiseen toimijaan kohdistuvan mahdollisen turvallisuusriskin arvioimiseksi.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettulla taustan tarkistuksella on vähintään

- a) vahvistettava taustatarkistuksen kohteena olevan henkilön henkilöllisyys;
- b) tarkistettava kyseisen henkilön rikosrekisteritiedot tiettyjen tehtävien kannalta merkittävien rikosten osalta;

Taustatarkistuksia tehdessään jäsenvaltioiden on käytettävä eurooppalaista rikosrekisteritietojärjestelmää puitepäätöksessä 2009/315/YOS ja tarvittaessa ja soveltuvin osin asetuksessa (EU) 2019/816 määritettyjen menettelyjen mukaisesti saadaksesen muiden jäsenvaltioiden rikosrekistereistä tietoja. Puitepäätöksen 2009/315/YOS 3 artiklan 1 kohdassa ja asetuksen (EU) 2019/816 3 artiklan 5 alakohdassa tarkoitettujen keskusviranomaisten on vastattava tällaisia tietoja koskeviin pyyntöihin kymmenen työpäivän kuluessa pyynnön vastaanottamispäivästä puitepäätöksen 2009/315/YOS 8 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

⁽³⁷⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/680, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta toimivaltaisten viranomaisten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä rikosten ennalta estämistä, tutkimista, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytöitä tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja neuvoston puitepäätöksen 2008/977/YOS kumoamisesta (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 89).

15 artikla

Poikkeamista ilmoittaminen

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kriittiset toimijat ilmoittavat ilman aiheutonta viivytystä toimivaltaiselle viranomaiselle poikkeamista, jotka häiritsevät tai voivat häiritä keskeisten palvelujen tarjoamista. Jäsenvaltioiden on varmistettava, ellei tämä ole operatiivisesti mahdotonta, että kriittiset toimijat antavat ensimmäisen ilmoituksen viimeistään 24 tunnin kuluessa siitä, kun poikkeama on tullut niiden tietoon, ja yksityiskohtainen raportti on tarvittaessa toimitettava viimeistään kuukauden kuluttua tästä. Häiriön merkittävyyden määrittämiseksi on otettava huomioon erityisesti seuraavat parametrit:

- a) niiden käyttäjien lukumäärä ja osuus, joihin häiriö vaikuttaa;
- b) häiriön kesto;
- c) maantieteellinen alue, johon häiriö vaikuttaa, sekä se, onko alue maantieteellisesti eristynyt.

Jos poikkeamalla on tai voi olla merkittävä vaikutus keskeisten palvelujen tarjonnan jatkuvuuteen vähintään kuudelle tai useammalle jäsenvaltiolle tai vähintään kuudessa tai useammassa jäsenvaltiossa, asianomaisten jäsenvaltioiden, joihin poikkeama vaikuttaa, toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava kyseisestä poikkeamasta komissiolle.

2. Edellä 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuihin ilmoituksiin on sisällytettävä tarvittavat saatavilla olevat tiedot, joiden perusteella toimivaltainen viranomais voi saada käsityksen poikkeaman luonteesta, aiheuttajasta ja mahdollisista seurauksista mukaan lukien kaikki saatavilla oleva tieto, joka on tarpeen poikkeaman mahdollisten rajatylittävien vaikutusten määrittämiseksi. Tällainen ilmoitus ei lisää kriittisten toimijoiden vastuuta.

3. Asianomaisen toimivaltaisen viranomaisen on kriittisen toimijan 1 kohdassa tarkoitettussa ilmoituksessa annettujen tietojen perusteella ilmoitettava keskitetyn yhteyspisteen kautta muiden asiaan liittyvien jäsenvaltioiden keskitettyyn yhteyspisteeseen, onko poikkeamalla tai voisiko sillä olla merkittävä vaikutus kriittisiin toimijoihin ja keskeisten palvelujen tarjonnan jatkuvuuteen yhdelle tai useammalle muulle jäsenvaltiolle tai yhdessä tai useammassa muussa jäsenvaltiossa.

Kun keskitetty yhteyspiste lähettää tai vastaanottaa tietoja ensimmäisen alakohdan mukaisesti, sen on unionin oikeuden tai kansallisen lainsäädännön mukaisesti käsiteltävä kyseisiä tietoja niiden luottamuksellisuuden huomioon ottavalla sekä asianomaisen kriittisen toimijan turvallisuusetuja ja kaupallisia etuja suojaavalla tavalla.

4. Asianomaisen toimivaltaisen viranomaisen on mahdollisimman pian 1 kohdan mukaisen ilmoituksen saatuaan annettava asianomaiselle kriittiselle toimijalle asiaankuuluvat tiedot jatkotoimista, mukaan lukien tiedot, jotka voivat tukea kyseisen kriittisen toimijan tehokasta reagoitua kyseessä olevaan poikkeamaan. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava asiasta yleisölle, jos ne katsovat sen olevan yleisen edun mukaista.

16 artikla

Standardit

Tämän direktiivin johdonmukaisen täytäntöönpanon edistämiseksi jäsenvaltioiden on silloin, kun siitä on hyötyä, kannustettava käyttämään kriittisiin toimijoihin sovellettaviin toimenpiteisiin turvallisuuden ja häiriönsietokyvyn kannalta olennaisia eurooppalaisia ja kansainvälisiä standardeja ja teknisiä eritelmiä siten, että ne eivät kuitenkaan määrää käyttämään jotain tiettyä teknologiaa tai suosi jotain tiettyä teknologiaa muiden kustannuksella.

IV LUKU

EUROOPAN KANNALTA ERITYISEN MERKITTÄVÄT KRIITTISET TOIMIJAT

17 artikla

Euroopan kannalta erityisen merkittävien kriittisten toimijoiden määrittäminen

1. Toimijaa pidetään Euroopan kannalta erityisen merkittävänä kriittisenä toimijana, jos se
 - a) on määritetty kriittiseksi toimijaksi 6 artiklan 1 kohdan nojalla,
 - b) se tarjoaa samoja tai samanlaisia keskeisiä palveluja vähintään kuudelle jäsenvaltiolle tai vähintään kuudessa jäsenvaltiossa ja
 - c) sille on ilmoitettu asiasta tämän artiklan 3 kohdan mukaisesti.
2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kriittinen toimija antaa 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen jälkeen toimivaltaiselle viranomaiselleen tietoja, kun se tarjoaa keskeisiä palveluja vähintään kuudelle jäsenvaltiolle tai vähintään kuudessa jäsenvaltiossa. Tällaisessa tapauksessa jäsenvaltioiden on varmistettava, että kriittinen toimija ilmoittaa toimivaltaiselle viranomaiselle, mitä keskeisiä palveluja tarjotaan ja mille jäsenvaltioille tai missä jäsenvaltioissa sekä niistä jäsenvaltioista, joille tai joissa se tarjoaa tällaisia keskeisiä palveluja. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle ilman aiheetonta viivytystä tällaisten kriittisten toimijoiden tunnistetiedot ja niiden tämän kohdan nojalla toimittamat tiedot.

Komissio kuulee ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun kriittisen toimijan määrittäneen jäsenvaltion toimivaltaisia viranomaisia, muiden asianomaisten jäsenvaltioiden toimivaltaisia viranomaisia sekä asianomaista kriittistä toimijaa. Kyseisten kuulemisten aikana kunkin jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle, jos se katsoo, että kriittisen toimijan kyseiselle jäsenvaltiolle tarjoamat palvelut ovat keskeisiä palveluja.
3. Jos komissio toteaa tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen kuulemisten perusteella, että asianomainen kriittinen toimija tarjoaa keskeisiä palveluja vähintään kuudelle jäsenvaltiolle tai vähintään kuudessa jäsenvaltiossa, komissio ilmoittaa kyseiselle kriittiselle toimijalle sen toimivaltaisen viranomaisen kautta, että sitä pidetään Euroopan kannalta erityisen merkittävänä kriittisenä toimijana sekä antaa kriittiselle toimijalle tiedoksi sen tämän luvun mukaiset velvoitteet ja päivämäärän, josta lukien siihen sovelletaan näitä velvoitteita. Kun komissio on ilmoittanut toimivaltaiselle viranomaiselle päätöksensä pitää kriittistä toimijaa Euroopan kannalta erityisen merkittävänä kriittisenä toimijana, toimivaltaisen viranomaisen on ilman aiheetonta viivytystä toimitettava ilmoitus kyseiselle kriittiselle toimijalle.
4. Tätä lukua sovelletaan asianomaiseen Euroopan kannalta erityisen merkittävään kriittiseen toimijaan tämän artiklan 3 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen vastaanottopäivästä lukien.

18 artikla

Neuvontaoperaatiot

1. Sen jäsenvaltion pyynnöstä, joka on 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti määrittänyt kriittisen toimijan Euroopan kannalta erityisen merkittäväksi kriittiseksi toimijaksi, komissio järjestää neuvontaoperaation niiden toimenpiteiden arvioimiseksi, jotka kyseinen kriittinen toimija on ottanut käyttöön täyttääkseen III luvun mukaiset velvoitteensa.
2. Komissio järjestää omasta aloitteestaan tai yhden tai useamman sellaisen jäsenvaltion pyynnöstä, jolle tai jossa keskeistä palvelua tarjotaan, 1 kohdassa tarkoitetun neuvontaoperaation edellyttäen, että jäsenvaltio, joka on 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti määrittänyt kriittiseksi toimijaksi Euroopan kannalta erityisen merkittävän kriittisen toimijan, siihen suostuu.
3. Komission tai yhden tai useamman jäsenvaltion, jolle tai jossa keskeistä palvelua tarjotaan, perustellusta pyynnöstä jäsenvaltion, joka on 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti määrittänyt Euroopan kannalta erityisen merkittävän kriittisen toimijan kriittiseksi toimijaksi, on toimitettava komissiolle seuraavaa:
 - a) kriittisen toimijan riskinarvioinnin olennaiset osat,
 - b) luettelo 13 artiklan mukaisesti toteutetuista olennaisista toimenpiteistä,

c) valvonta- tai täytäntöönpanotoimet, mukaan lukien vaatimustenmukaisuuden arvioinnit tai annetut määräykset, jotka sen toimivaltainen viranomais on toteuttanut 21 ja 22 artiklan mukaisesti kyseisen kriittisen toimijan osalta.

4. Neuvontaoperaation on raportoitava havainnoistaan komissiolle, jäsenvaltiolle, joka on 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti määrittänyt Euroopan kannalta erityisen merkittävän kriittisen toimijan kriittiseksi toimijaksi, jäsenvaltioille, joille tai joissa keskeistä palvelua tarjotaan sekä asianomaiselle kriittiselle toimijalle kolmen kuukauden kuluessa neuvontaoperaation päättymisestä.

Jäsenvaltiot, joille tai joissa keskeistä palvelua tarjotaan, analysoivat ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun raportin ja neuvovat tarvittaessa komissiota sen suhteen, noudattaako kyseinen Euroopan kannalta erityisen merkittävä kriittinen toimija III luvun mukaisia velvoitteitaan ja, tapauksen mukaan, mitä toimenpiteitä voitaisiin toteuttaa kyseisen kriittisen toimijan häiriönsietokyvyn parantamiseksi.

Komissio esittää tämän kappaleen toisessa alakohdassa tarkoitettujen neuvojen perusteella lausuntonsa jäsenvaltiolle, joka on 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti määrittänyt Euroopan kannalta erityisen merkittävän kriittisen toimijan kriittiseksi toimijaksi, jäsenvaltioille, joille tai joissa keskeistä palvelua tarjotaan ja kyseiselle kriittiselle toimijalle siitä, noudattaako kriittinen toimija III luvun mukaisia velvoitteitaan ja, tapauksen mukaan, mitä toimenpiteitä voitaisiin toteuttaa kyseisen kriittisen toimijan häiriönsietokyvyn parantamiseksi.

Jäsenvaltion, joka on 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti määrittänyt Euroopan kannalta erityisen merkittävän kriittisen toimijan kriittiseksi toimijaksi, on varmistettava, että sen toimivaltainen viranomais ja asianomainen kriittinen toimija ottavat tämän kohdan kolmannessa alakohdassa tarkoitetun lausunnon asianmukaisesti huomioon sekä toimittavat komissiolle ja jäsenvaltioille, joille tai joissa keskeistä palvelua tarjotaan, tiedot toimenpiteistä, joita se on toteuttanut kyseisessä lausunnossa tarkoitetulla tavalla.

5. Kukin neuvontaoperaatio koostuu jäsenvaltion, jossa Euroopan kannalta erityisen merkittävä kriittinen toimija sijaitsee, ja jäsenvaltioiden, joille tai joissa keskeistä palvelua tarjotaan, asiantuntijoista sekä komission edustajista. Nämä jäsenvaltiot voivat esittää ehdokkaita neuvontaoperaation jäseniksi. Kuultuaan jäsenvaltiota, joka on 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti määrittänyt kriittiseksi toimijaksi Euroopan kannalta erityisen merkittävän kriittisen toimijan, komissio valitsee ja nimittää kunkin neuvontaoperaation jäsenet heidän ammattipätevyytensä perusteella sekä varmistaa mahdollisuuksien mukaan maantieteellisesti tasapainoisen edustuksen kaikista kyseisistä jäsenvaltioista. Neuvontaoperaation jäsenillä on tarvittaessa oltava voimassa oleva ja asianmukainen turvallisuuselvytys. Komissio vastaa neuvontaoperaatioon osallistumiseen liittyvistä kustannuksista.

Komissio järjestää kunkin neuvontaoperaation ohjelman asianomaisen neuvontaoperaation jäseniä kuullen sekä yhteisymmärryksessä sen jäsenvaltion kanssa, joka on 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti määrittänyt Euroopan kannalta erityisen merkittävän kriittisen toimijan kriittiseksi toimijaksi.

6. Komissio antaa täytäntöönpanosäädöksen, jossa vahvistetaan säännöt menettelytapajärjestelyistä, jotka koskevat pyyntöjä järjestää neuvontaoperaatioita, tällaisten pyyntöjen käsittelyä, neuvontaoperaatioiden suorittamista ja niistä raportointia sekä tämän artiklan 4 kohdan kolmannessa alakohdassa tarkoitetusta komission lausunnosta annettavan tiedonannon ja toteutettavien toimenpiteiden käsittelyä ottaen asianmukaisesti huomioon kyseisten tietojen luottamuksellisuuden ja kaupallisen arkaluonteisuuden. Kyseinen täytäntöönpanosäädös hyväksytään 24 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

7. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kyseiset Euroopan kannalta erityisen merkittävät kriittiset toimijat antavat neuvontaoperaatioille pääsyn keskeisten palvelujensa tarjoamiseen liittyviin tietoihin, järjestelmiin ja tiloihin, jotka ovat tarpeen asianomaisen neuvontaoperaation suorittamiseksi.

8. Neuvontaoperaatiot on toteutettava sen jäsenvaltion sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti, jossa ne suoritetaan, ottaen huomioon kyseisen jäsenvaltion vastuu kansallisesta turvallisuudesta ja sen turvallisuussetujen suojaamisesta.

9. Järjestäessään neuvontaoperaatioita komissio ottaa tarvittaessa huomioon asetusten (EY) N:o 725/2004 ja (EY) N:o 300/2008 nojalla tekemiään tarkastuksia koskevat kertomukset ja direktiivin 2005/65/EY nojalla suorittamaansa seuranta koskevat kertomukset asianomaisen kriittisen toimijan osalta.

10. Komissio ilmoittaa neuvontaoperaatioiden järjestämisestä 19 artiklassa tarkoitettulle kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevälle ryhmälle. Jäsenvaltio, jossa neuvontaoperaatio suoritettiin, ja komissio tiedottavat kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevälle ryhmälle myös neuvontaoperaation tärkeimmistä havainnoista ja saaduista kokemuksista vastavuoroisen oppimisen edistämiseksi.

V LUKU

YHTEISTYÖ JA RAPORTOINTI

19 artikla

Kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevä ryhmä

1. Perustetaan kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevä ryhmä. Kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevän ryhmän tehtävänä on tukea komissiota ja helpottaa jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä ja tiedonvaihtoa tätä direktiiviä koskevissa asioissa.

2. Kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevä ryhmä koostuu jäsenvaltioiden ja komission edustajista, joilla on tarvittaessa oltava voimassa oleva turvallisuus selvitys. Kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevä ryhmä voi kutsua asiaankuuluvia sidosryhmiä osallistumaan työskentelynsä, jos se on olennaista sen tehtävien suorittamisen kannalta. Komissio voi Euroopan parlamentin pyynnöstä kutsua Euroopan parlamentin asiantuntijoita osallistumaan kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevän ryhmän kokouksiin.

Kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevän ryhmän puheenjohtajana toimii komission edustaja.

3. Kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevällä ryhmällä on seuraavat tehtävät:

- a) komission tukeminen sen avustaessa jäsenvaltioita parantamaan valmiuksiaan edistää osaltaan kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvyn turvaamista tämän direktiivin mukaisesti;
- b) strategioiden analysointi niihin liittyvien parhaiden käytäntöjen määrittämiseksi;
- c) sellaisten parhaiden käytäntöjen vaihtamisen helpottaminen, jotka liittyvät jäsenvaltioiden 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti suorittamaan kriittisten toimijoiden määrittämiseen, myös rajat ylittävien ja monialaisten riippuvuus-suhteiden sekä riskien ja poikkeamien osalta;
- d) tähän direktiiviin liittyvien kysymysten edistäminen tapauksen mukaan asiakirjoissa, jotka käsittelevät häiriönsietokykyä unionin tasolla;
- e) osallistuminen 7 artiklan 3 kohdassa ja 13 artiklan 5 kohdassa tarkoitettujen suuntaviivojen ja pyynnöstä tämän direktiiviin mukaisesti annettuja delegoitujen säädösten tai täytäntöönpanosäädösten valmisteluun;
- f) edellä 9 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen yhteenvetokertomusten analysointi 15 artiklan 3 kohdan mukaisesti toteutettuja toimia koskevien parhaiden käytäntöjen jakamisen edistämiseksi;
- g) parhaiden käytäntöjen vaihtaminen 15 artiklassa tarkoitettujen poikkeamien ilmoittamisen osalta;
- h) neuvontaoperaatioiden yhteenvetokertomuksista ja saaduista kokemuksista keskusteleminen 18 artiklan 10 kohdan mukaisesti;
- i) tietojen ja parhaiden käytäntöjen vaihtaminen kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä koskevan innovoinnin, tutkimuksen ja kehityksen osalta tämän direktiivin mukaisesti;
- j) tarvittaessa tietojen vaihtaminen kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä koskevista kysymyksistä asiaankuuluvien unionin toimielinten, elinten ja laitosten kanssa.

4. Kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevä ryhmä laatii viimeistään 17 päivänä tammikuuta 2025 ja sen jälkeen kahden vuoden välein työohjelman toteutettavista toimista, joilla pannaan täytäntöön sen tavoitteet ja tehtävät. Kyseisen työohjelman on oltava tämän direktiivin vaatimusten ja tavoitteiden mukainen.

5. Kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevä ryhmä kokoontuu säännöllisesti ja joka tapauksessa vähintään kerran vuodessa direktiivin (EU) 2022/2555 mukaisesti perustetun yhteistyöryhmän kanssa yhteistyön ja tiedonvaihdon edistämiseksi ja helpottamiseksi.

6. Komissio voi hyväksyä täytäntöönpanosäädöksiä, joissa vahvistetaan kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevän ryhmän toimintaa varten tarvittavat menettelytapajärjestelyt 1 artiklan 4 kohdan mukaisesti. Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 24 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

7. Komissio toimittaa kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevälle ryhmälle yhteenvetokertomuksen jäsenvaltioiden 4 artiklan 3 kohdan ja 5 artiklan 4 kohdan mukaisesti antamista tiedoista viimeistään 17 päivänä tammikuuta 2027, ja sen jälkeen tarvittaessa ja vähintään neljän vuoden välein.

20 artikla

Komission tuki toimivaltaisille viranomaisille ja kriittisille toimijoille

1. Komissio tukee tarvittaessa jäsenvaltioita ja kriittisiä toimijoita niiden tämän direktiivin mukaisten veloitteiden täyttämiseksi. Komissio laatii unionin tason yleiskatsauksen keskeisten palvelujen tarjoamiseen kohdistuvista rajat ylittävistä ja monialaisista riskeistä, järjestää 13 artiklan 4 kohdassa ja 18 artiklassa tarkoitettuja neuvontaoperaatioita ja helpottaa jäsenvaltioiden ja asiantuntijoiden keskinäistä tiedonvaihtoa kaikkialla unionissa.

2. Komissio täydentää 10 artiklassa tarkoitettuja jäsenvaltioiden toimia kehittämällä parhaita käytäntöjä, ohjeaineistoa ja menetelmiä sekä rajat ylittäviä koulutustoimia ja harjoituksia kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvyn testaamiseksi.

3. Komissio ilmoittaa jäsenvaltioille unionin tason rahoitusvaroista, jotka ovat jäsenvaltioiden käytettävissä kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvyn parantamiseksi.

VI LUKU

VALVONTA JA TÄYTÄNTÖÖNPANON VALVONTA

21 artikla

Valvonta ja täytäntöönpano

1. Jotta voidaan arvioida, noudattavatko jäsenvaltioiden 6 artiklan 1 kohdan nojalla kriittisiksi toimijoiksi määrittämät toimijat tämän direktiivin mukaisia veloituksia, jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaisilla viranomaisilla on valtuudet ja keinot

a) tehdä tarkastuksia paikan päällä kriittisessä infrastruktuurissa ja toimitiloissa, joita kriittinen toimija käyttää keskeisten palvelujensa tarjoamiseen, sekä suorittaa kriittisten toimijoiden toimenpiteiden valvontaa toimitilojen ulkopuolella 13 artiklan mukaisesti;

b) tehdä tai määrätä kyseisiä kriittisiä toimijoita koskevia tarkastuksia.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaisilla viranomaisilla on valtuudet ja keinot pyytää, jos se on tarpeen niiden tämän direktiivin mukaisten tehtävien suorittamiseksi, että direktiivin (EU) 2022/2555 mukaiset toimijat, jotka jäsenvaltiot ovat määrittäneet kriittisiksi toimijoiksi, toimittavat kyseisten viranomaisten asettamassa kohtuullisessa määräajassa:

a) tarvittavat tiedot sen arvioimiseksi, täyttävätkö toimenpiteet, jotka kyseiset toimijat ovat toteuttaneet häiriönsietokykynsä varmistamiseksi, 13 artiklassa esitetyt vaatimukset;

b) näyttöä kyseisten toimenpiteiden tehokkaasta täytäntöönpanosta, mukaan lukien tulokset tarkastuksesta, jonka kyseisen toimijan valitsema riippumaton ja pätevä tarkastaja on suorittanut toimijan kustannuksella.

Toimivaltaisten viranomaisten on näitä tietoja vaatiessaan ilmoitettava vaatimuksen tarkoitus ja täsmennettävä, mitä tietoja vaaditaan.

3. Toimivaltaiset viranomaiset voivat tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen valvontatoimien tai tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tietojen arvioinnin perusteella määrätä asianomaiset kriittiset toimijat toteuttamaan tarvittavat ja oikeasuhteiset toimenpiteet tämän direktiivin todetun rikkomisen korjaamiseksi kyseisten viranomaisten asettamassa kohtuullisessa määräajassa sekä antamaan kyseisille viranomaisille tietoa toteutetuista toimenpiteistä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta mahdollisuutta määrätä seuraamuksia 22 artiklan mukaisesti. Annetuissa määräyksissä on otettava huomioon erityisesti rikkomisen vakavuus.

4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 1, 2 ja 3 kohdassa säädettyjä valtuuksia voidaan käyttää vain asianmukaisia suojatoimia noudattaen. Näillä suojatoimilla on taattava erityisesti, että tällaisia valtuuksia käytetään puolueettomalla, avoimella ja oikeasuhteisella tavalla ja että asiaan liittyvien kriittisten toimijoiden oikeudet ja oikeutetut edut, kuten yritys- ja liikesalaisuuksien suojeleminen, turvataan asianmukaisesti, mukaan lukien niiden oikeus tulla kuulluksi, oikeus puolustautua ja oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin riippumattomassa tuomioistuimessa.

5. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kun tämän direktiivin mukaisesti toimivaltainen viranomainen arvioi tämän artiklan mukaisesti, noudattaako kriittinen toimija vaatimuksia, kyseinen toimivaltainen viranomainen ilmoittaa asiasta direktiivin (EU) 2022/2555 mukaisesti nimetyille asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille. Tätä tarkoitusta varten jäsenvaltioiden on varmistettava, että tämän direktiivin mukaisesti toimivaltaiset viranomaiset voivat pyytää direktiivin (EU) 2022/2555 mukaisia toimivaltaisia viranomaisia käyttämään valvonta- ja täytäntöönpanovaltuuksiaan kyseisen direktiivin mukaiseen toimijaan, joka on tämän direktiivin nojalla määritetty kriittiseksi toimijaksi. Tätä varten jäsenvaltioiden on varmistettava, että tämän direktiivin mukaisesti toimivaltaiset viranomaiset tekevät yhteistyötä ja vaihtavat tietoja direktiivin (EU) 2022/2555 mukaisesti toimivaltaisten viranomaisten kanssa.

22 artikla

Seuraamukset

Jäsenvaltioiden on säädettävä tämän direktiivin nojalla annettujen kansallisten säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet niiden täytäntöönpanon varmistamiseksi. Seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava nämä säännökset ja toimenpiteet komissiolle viimeistään 17 päivänä lokakuuta 2024, ja jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle kaikki niitä koskevat myöhemmät muutokset viipymättä.

VII LUKU

DELEGOIDUT SÄÄDÖKSET JA TÄYTÄNTÖÖNPANOSÄÄDÖKSET

23 artikla

Siirretyn säädösvallan käyttäminen

1. Komissiolle siirrettyä valtaa antaa delegoituja säädöksiä koskevat tässä artiklassa säädetyt edellytykset.
2. Siirretään komissiolle 16 päivästä tammikuuta 2023 viiden vuoden ajaksi 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu valta antaa delegoituja säädöksiä.
3. Euroopan parlamentti tai neuvosto voi milloin tahansa peruuttaa 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun säädösvallan siirron. Peruuttamispäätöksellä lopetetaan tuossa päätöksessä mainittu säädösvallan siirto. Peruuttaminen tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona sitä koskeva päätös julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, tai jonakin myöhempanä, kyseisessä päätöksessä mainittuna päivänä. Peruuttamispäätös ei vaikuta jo voimassa olevien delegoitujen säädösten pätevyYTEEN.
4. Ennen kuin komissio hyväksyy delegoidun säädöksen, se kuulee kunkin jäsenvaltion nimeämiä asiantuntijoita paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti.
5. Heti kun komissio on antanut delegoidun säädöksen, komissio antaa sen tiedoksi yhtäaikaaisesti Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

6. Edellä olevan 5 artiklan 1 kohdan nojalla annettu delegoitu säädös tulee voimaan ainoastaan, jos Euroopan parlamentti tai neuvosto ei ole kahden kuukauden kuluessa siitä, kun asianomainen säädös on annettu tiedoksi Euroopan parlamentille ja neuvostolle, ilmaissut vastustavansa sitä tai jos sekä Euroopan parlamentti että neuvosto ovat ennen mainitun määräajan päättymistä ilmoittaneet komissiolle, että ne eivät vastusta säädöstä. Euroopan parlamentin tai neuvoston aloitteesta tätä määräaikaa jatketaan kahdella kuukaudella.

24 artikla

Komiteamenettely

1. Komissiota avustaa komitea. Tämä komitea on asetuksessa (EU) N:o 182/2011 tarkoitettu komitea.
2. Kun viitataan tähän kohtaan, sovelletaan asetuksen (EU) N:o 182/2011 5 artiklaa.

VIII LUKU

LOPPUSÄÄNNÖKSET

25 artikla

Kertomukset ja uudelleentarkastelu

Komissio antaa viimeistään 17 päivänä heinäkuuta 2027 Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen, jossa arvioidaan, missä määrin kukin jäsenvaltio on toteuttanut tarvittavat toimenpiteet tämän direktiivin noudattamiseksi.

Komissio tarkastelee määräajoin uudelleen tämän direktiivin toimivuutta ja laatii kertomuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle. Kyseisessä kertomuksessa arvioidaan erityisesti tämän direktiivin tuomaa lisäarvoa ja sen vaikutusta kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvyn varmistamiseen sekä sitä, olisiko direktiivin liitettä muutettava. Komission antaa ensimmäisen kertomuksen viimeistään 17 päivänä kesäkuuta 2029. Tämän artiklan mukaista raportointia varten komissio ottaa huomioon kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevän ryhmän asiaa koskevat asiakirjat.

26 artikla

Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä

1. Jäsenvaltioiden on annettava ja julkaistava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät säännökset viimeistään 17 päivänä lokakuuta 2024. Niiden on viipymättä ilmoitettava tästä komissiolle.

Niiden on sovellettava näitä toimenpiteitä 18 päivästä lokakuuta 2024.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetuissa jäsenvaltioiden antamissa säännöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne julkaistaan virallisesti. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

27 artikla

Direktiivin 2008/114/EY kumoaminen

Kumotaan direktiivi 2008/114/EY 18 päivästä lokakuuta 2024.

Viittauksia kumottuun direktiiviin pidetään viittauksina tähän direktiiviin.

*28 artikla***Voimaantulo**

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenkymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

*29 artikla***Osoitus**

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Strasbourgissa 14 päivänä joulukuuta 2022.

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies
R. METSOLA

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja
M. BEK

LIITE

TOIMIALAT, ALASEKTORIT JA TOIMIJALUOKAT

Toimialat	Alasektorit	Toimijaluokat	
1. Energia	a) Sähkö	— Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/944 ⁽¹⁾ 2 artiklan 57 alakohdassa määritellyt sähköalan yritykset, jotka harjoittavat kyseisen direktiivin 2 artiklan 12 alakohdassa määriteltyä 'toimittamista'	
		— Direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 29 alakohdassa määritellyt jakeluverkonhaltijat	
		— Direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 35 alakohdassa määritellyt siirtoverkonhaltijat	
		— Direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 38 alakohdassa määritellyt tuottajat	
		— Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/943 ⁽²⁾ 2 artiklan 8 alakohdassa tarkoitetut määritellyt sähkömarkkinaoperaattorit	
			— Asetuksen (EU) 2019/943 2 artiklan 25 alakohdassa määritellyt markkinaosapuolet, jotka tarjoavat direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 18, 20 ja 59 alakohdassa tarkoitettuja aggregointi-, kulutusjousto- ja energian varastointipalveluja
		b) Kaukolämmitys ja -jäähdytys	— Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001 ⁽³⁾ 2 artiklan 19 alakohdassa määritellyt kaukolämmitys- tai kaukojäähdytysjärjestelmien haltijat
		c) Öljy	— Öljynsiirtoputkistojen haltijat
			— Öljyn tuotanto-, jalostus- ja käsittelylaitteistojen haltijat sekä öljyn varastointia ja siirtoa hoitavat operaattorit
			— Neuvoston direktiivin 2009/119/EY ⁽⁴⁾ 2 artiklan f alakohdassa määritellyt keskusvarastointiyksiköt

Toimialat	Alasektorit	Toimijaluokat
	d) Kaasu	<p>— Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/73/EY ⁽⁵⁾ 2 artiklan 8 alakohdassa määritellyt maakaasun toimittajat</p> <p>— Direktiivin 2009/73/EY 2 artiklan 6 alakohdassa määritellyt jakeluverkonhaltijat</p> <p>— Direktiivin 2009/73/EY 2 artiklan 4 alakohdassa määritellyt siirtoverkonhaltijat</p> <p>— Direktiivin 2009/73/EY 2 artiklan 10 alakohdassa määritellyt varastointilaitteiston haltijat</p> <p>— Direktiivin 2009/73/EY 2 artiklan 12 alakohdassa määritellyt nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijat</p> <p>— Direktiivin 2009/73/EY 2 artiklan 1 alakohdassa määritellyt maakaasualan yritykset</p> <p>— Maakaasun jalostus- ja käsittelylaitteistojen haltijat</p>
	e) Vety	<p>— Vedyn tuotantoa, varastointia ja siirtoa harjoittavat toimijat</p>
2. Liikenne	a) Ilmaliikenne	<p>— Asetuksen (EY) N:o 300/2008 4 artiklan 3 alakohdassa määritellyt lentoliikenteen harjoittajat, joita käytetään kaupallisiin tarkoituksiin</p> <p>— Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/12/EY ⁽⁶⁾ 2 artiklan 2 alakohdassa määritellyt lentoaseman pitäjät, mainitun direktiivin 2 artiklan 1 alakohdassa määritellyt lentoasemat, mukaan lukien Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1315/2013 ⁽⁷⁾ liitteessä II olevassa 2 jaksossa luetellut ydinverkon lentoasemat, sekä lentoasemilla sijaitsevia lisärakennelmia ja -laitteita hoitavat toimijat</p> <p>— Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 549/2004 ⁽⁸⁾ 2 artiklan 1 alakohdassa määritellyt lennonjohtopalveluja tarjoavat liikenteenhallinnan ylläpitäjät</p>

Toimialat	Alasektorit	Toimijaluokat
	b) Raideliikenne	<p>— Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/34/EU ⁽⁹⁾ 3 artiklan 2 alakohdassa määritellyt rataverkon haltijat</p> <p>— Direktiivin 2012/34/EU 3 artiklan 1 alakohdassa määritellyt rautatieyritykset ja kyseisen direktiivin 3 artiklan 12 alakohdassa tarkoitetut palvelupaikan ylläpitäjät</p>
	c) Vesiliikenne	<p>— Asetuksen (EY) N:o 725/2004 liitteessä I merenkulun osalta määritellyt sisävesillä, merillä ja rannikoilla matkustaja- ja rahtiliikennettä hoitavat yhtiöt, lukuun ottamatta tällaisten yhtiöiden liikennöimiä yksittäisiä aluksia</p>
		<p>— Direktiivin 2005/65/EY 3 artiklan 1 alakohdassa määriteltyjen satamien hallintoelimet, mukaan lukien niiden asetuksen (EY) N:o 725/2004 2 artiklan 11 alakohdassa määritellyt satamarakenteet, sekä toimijat, jotka käyttävät rakenteita ja varusteita satamien alueella.</p> <p>— Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/59/EY ⁽¹⁰⁾ 3 artiklan o alakohdassa määriteltyjen alusliikennepalvelujen tarjoajat</p>
	d) Tieliikenne	<p>— Komission delegoidun asetuksen (EU) 2015/962 ⁽¹¹⁾ 2 artiklan 12 alakohdassa määritellyt tieviranomaiset, jotka vastaavat liikenteen hallinnasta, lukuun ottamatta julkisia toimijoita, joille älykkäiden liikennejärjestelmien ylläpito tai niiden liikenteenhallinta ei ole keskeinen osa niiden yleistä toimintaa</p> <p>— Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/40/EU ⁽¹²⁾ 4 artiklan 1 alakohdassa määriteltyjen älykkäiden liikennejärjestelmien ylläpitäjät</p>
	e) Julkinen liikenne	<p>— Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1370/2007 ⁽¹³⁾ 2 artiklan d alakohdassa määritellyt julkisen liikenteen harjoittajat</p>
3. Pankkiala		<p>— Asetuksen (EU) N:o 575/2013 4 artiklan 1 alakohdassa määritellyt luottolaitokset</p>
4. Rahoitusmarkkinoiden infrastruktuuri		<p>— Direktiivin 2014/65/EU 4 artiklan 24 alakohdassa määriteltyjen kauppapaikkojen ylläpitäjät</p> <p>— Asetuksen (EU) N:o 648/2012 2 artiklan 1 alakohdassa määritellyt keskusvastapuolet</p>

Toimialat	Alasektorit	Toimijaluokat
5. Terveys		— Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/24/EU ⁽¹⁴⁾ 3 artiklan g alakohdassa määritellyt terveydenhuollon tarjoajat
		— Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2022/2371 ⁽¹⁵⁾ 15 artiklassa määritellyt EU:n vertailulaboratoriot
		— Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/83/EY ⁽¹⁶⁾ 1 artiklan 2 alakohdassa tarkoitettujen lääkkeiden tutkimusta ja kehitystä harjoittavat toimijat
		— NACE Rev. 2 -luokituksen C jakson kaksinumeroitasossa 21 tarkoitettujen farmaseuttisten perustuotteiden ja farmaseuttisten valmisteiden valmistajat
		— Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2022/123 ⁽¹⁷⁾ 22 artiklassa tarkoitettujen kansanterveysuhan aikana kriittisiksi katsottujen lääkinnällisten laitteiden ('kansanterveysuhan aikana kriittisten lääkinnällisten laitteiden luettelo') valmistajat
		— Direktiivin 2001/83/EY 79 artiklassa tarkoitettujen tukkukaupan harjoittamista koskevan luvan haltijat
6. Juomavesi		— Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2020/2184 ⁽¹⁸⁾ 2 artiklan 1 alakohdan a alakohdassa määritellyn ihmisten käyttöön tarkoitetun veden toimittajat ja jakelijat, lukuun ottamatta jakelijoita, joille ihmisten käyttöön tarkoitetun veden jakelu ei ole keskeinen osa niiden yleistä toimintaa, joka muodostuu muiden hyödykkeiden ja tavaroiden jakelusta
7. Jätevesi		— Neuvoston direktiivin 91/271/ETY ⁽¹⁹⁾ 2 artiklan 1, 2 ja 3 alakohdassa määritellyt yhdyskuntajätevedettä, talousjätevedettä tai teollisuusjätevedettä keräävät, poistavat tai käsittelevät toimijat, lukuun ottamatta yrityksiä, joille yhdyskuntajäteveden, talousjäteveden tai teollisuusjäteveden kerääminen, poistaminen tai käsittely ei ole keskeinen osa niiden yleistä toimintaa

Toimialat	Alasektorit	Toimijaluokat
8. Digitaalinen infrastruktuuri		— Direktiivin (EU) 2022/2555 6 artiklan 18 alakohdassa määritellyt internetin yhdysliikennepisteiden ylläpitäjät
		— Direktiivin (EU) 2022/2555 6 artiklan 20 alakohdassa määritellyt DNS-palveluntarjoajat, lukuun ottamatta juurininimipalvelinten ylläpitäjiä
		— Direktiivin (EU) 2022/2555 6 artiklan 21 alakohdassa määritellyt aluetunnusrekisterit
		— Direktiivin (EU) 2022/2555 6 artiklan 30 alakohdassa määritellyt pilvipalvelujen tarjoajat
		— Direktiivin (EU) 2022/2555 6 artiklan 31 alakohdassa määritellyt datakeskuspalvelujen tarjoajat
		— Direktiivin (EU) 2022/2555 6 artiklan 32 alakohdassa määritellyt sisällönjakeluverkkojen tarjoajat
		— Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 910/2014 ⁽²⁰⁾ 3 artiklan 19 alakohdassa määritellyt luottamuspalvelujen tarjoajat
		— Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/1972 ⁽²¹⁾ 2 artiklan 8 alakohdassa määriteltyjen yleisten sähköisten viestintäverkkojen tarjoajat
		— Direktiivin (EU) 2018/1972 2 artiklan 4 alakohdassa määriteltyjen sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajat siltä osin kuin niiden palvelut ovat yleisesti saatavilla
9. Julkishallinto		— Valtionhallintojen julkishallinnon toimijat sellaisina kuin jäsenvaltio on ne määritellyt kansallisen lainsäädännön mukaisesti
10. Avaruus		— Jäsenvaltioiden tai yksityisten tahojen omistamien, hallinnoimien ja operoimien maassa sijaitsevien infrastruktuurien ylläpitäjät, jotka tukevat avaruuspohjaisten palvelujen tarjoamista, lukuun ottamatta direktiivin (EU) 2018/1972 2 artiklan 8 alakohdassa määriteltyjen yleisten sähköisten viestintäverkkojen tarjoajia

Toimialat	Alasektorit	Toimijaluokat
11. Elintarvikkeiden tuotanto, jalostus ja jakelu		— Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 178/2002 ⁽²²⁾ 3 artiklan 2 alakohdassa määritellyt elintarvikeyritykset, jotka toimivat yksinomaan logistiikan ja tukkukaupan sekä laajamittaisen teollisen tuotannon ja jalostuksen alalla

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/944, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta (EUVL L 158, 14.6.2019, s. 125).

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2019/943, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, sähkön sisämarkkinoista (EUVL L 158, 14.6.2019, s. 54).

⁽³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/2001, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (EUVL L 328, 21.12.2018, s. 82).

⁽⁴⁾ Neuvoston direktiivi 2009/119/EY, annettu 14 päivänä syyskuuta 2009, jäsenvaltioiden velvollisuudesta ylläpitää raakaöljy- ja/tai öljytuotevarastojen vähimmäistasoa (EUVL L 265, 9.10.2009, s. 9).

⁽⁵⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/73/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/55/EY kumoamisesta (EUVL L 211, 14.8.2009, s. 94).

⁽⁶⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/12/EY, annettu 11 päivänä maaliskuuta 2009, lentoasemamaksuista (EUVL L 70, 14.3.2009, s. 11).

⁽⁷⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 1315/2013, annettu 11 päivänä joulukuuta 2013, unionin suuntaviivoista Euroopan laajuisen liikenneverkon kehittämiseksi ja päätöksen N:o 661/2010/EU kumoamisesta (EUVL L 348, 20.12.2013, s. 1).

⁽⁸⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EY) N:o 549/2004, annettu 10 päivänä maaliskuuta 2004, yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan toteuttamisen puitteista (puiteasetus) (EUVL L 96, 31.3.2004, s. 1).

⁽⁹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/34/EU, annettu 21 päivänä marraskuuta 2012, yhtenäisestä eurooppalaisesta rautatiealueesta (EUVL L 343, 14.12.2012, s. 32).

⁽¹⁰⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/59/EY, annettu 27 päivänä kesäkuuta 2002, alusliikennettä koskevan yhteisön seuranta- ja tietojärjestelmän perustamisesta sekä neuvoston direktiivin 93/75/ETY kumoamisesta (EYVL L 208, 5.8.2002, s. 10).

⁽¹¹⁾ Komission delegeoitu asetukset (EU) 2015/962, annettu 18 päivänä joulukuuta 2014, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/40/EU täydentämisestä EU:n laajuisen tosiaikaisten liikennetietopalvelujen tarjoamisen osalta (EUVL L 157, 23.6.2015, s. 21).

⁽¹²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/40/EU, annettu 7 päivänä heinäkuuta 2010, tieliikenteen älykkäiden liikennejärjestelmien käyttöönoton sekä tieliikenteen ja muiden liikennemuotojen rajapintojen puitteista (EUVL L 207, 6.8.2010, s. 1).

⁽¹³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EY) N:o 1370/2007, annettu 23 päivänä lokakuuta 2007, rautateiden ja maanteiden julkisista henkilöliikennepalveluista sekä neuvoston asetusten (ETY) N:o 1191/69 ja (ETY) N:o 1107/70 kumoamisesta (EUVL L 315, 3.12.2007, s. 1).

⁽¹⁴⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/24/EU, annettu 9 päivänä maaliskuuta 2011, potilaiden oikeuksien soveltamisesta rajatylittävissä terveydenhuollossa (EUVL L 88, 4.4.2011, s. 45).

⁽¹⁵⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2022/2371, annettu 23 päivänä marraskuuta 2022, rajatylittävistä vakavista terveysuhkista ja päätöksen N:o 1082/2013/EU kumoamisesta (EUVL L 314, 6.12.2022, s. 26).

⁽¹⁶⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/83/EY, annettu 6 päivänä marraskuuta 2001, ihmisille tarkoitettuja lääkkeitä koskevista yhteisön säännöistä (EYVL L 311, 28.11.2001, s. 67).

⁽¹⁷⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2022/123, annettu 25 päivänä tammikuuta 2022, Euroopan lääkeviraston roolin vahvistamisesta kriisivalmiudessa ja -hallinnassa lääkkeiden ja lääkinnällisten laitteiden osalta (EUVL L 20, 31.1.2022, s. 1).

⁽¹⁸⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2020/2184, annettu 16 päivänä joulukuuta 2020, ihmisten käyttöön tarkoitettujen veden laadusta (EUVL L 435, 23.12.2020, s. 1).

⁽¹⁹⁾ Neuvoston direktiivi 91/271/ETY, annettu 21 päivänä toukokuuta 1991, yhdyskuntajätevesien käsittelystä (EYVL L 135, 30.5.1991, s. 40).

⁽²⁰⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 910/2014, annettu 23 päivänä heinäkuuta 2014, sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisiin transaktioihin liittyvistä luottamuspalveluista sisämarkkinoilla ja direktiivin 1999/93/EY kumoamisesta (EUVL L 257, 28.8.2014, s. 73).

⁽²¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/1972, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, eurooppalaisesta sähköisen viestinnän säännöstöstä (EUVL L 321, 17.12.2018, s. 36).

⁽²²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EY) N:o 178/2002, annettu 28 päivänä tammikuuta 2002, elintarvikelainsäädäntöä koskevista yleisistä periaatteista ja vaatimuksista, Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen perustamisesta sekä elintarvikkeiden turvallisuuteen liittyvistä menettelyistä (EYVL L 31, 1.2.2002, s. 1).